

ISSN 0908-858X
Postbesørget blad

09106 ARC 209 000
NIELS BOMHOLT JENSEN
LANGEMARKEN 3
ULBØLLE
5762 VESTER SKERNI 5762 2/1 1

Dansk Ornitologisk Forening

Foreningen for fuglebeskyttelse

HAVREVIMPEN DOF- FYN

12. ARGANG NR. 1, FEB 2004

Tårup Inddæmmede Strand
Fuglekongesanger Odense Fjord
Brandø En gåsehybrid Slambassinet
Fuglelivet i haven Sundbakkerne
Trækfugles orientering Jagtoplevelser
Ringmærkning ved Keldsnor 2003

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

ISSN 0908-858X

Tryk: Micro-Forma Oplag: 650

Redaktion:

Søren Gjaldbæk - Jacob Sterup Andersen - Tim H. Hansen - Michael Mosebo Jensen

Redaktør:

Søren Gjaldbæk, Carsten Hauchs Vænge 4, 5230 Odense M, tlf. 66 13 78 56
e-mail: soeren.gjaldbaek@mail.dk

Udsendelse af Havrevimpen (abonnement, adresseændringer):

Michael Mosebo Jensen, Sønder Alle 87, Strib, 5500 Middelfart, tlf 26 82 07 29
e-mail: mmj@doffyn.dk

Hjemmeside: www.doffyn.dk

Indsendelse af observationer:

Via Hjemmesiden, kun for folk, som er tilmeldt som brugere.

e-mail: : obs@doffyn.dk

pr. telefon til én fra Administrationsgruppen, DOF-Fyn Web:

Bent Staugård Nielsen	62 62 30 62
Erhardt Ecklon	62 21 99 16
Jacob Sterup Andersen	62 29 26 29 / 25 56 74 17
Michael Mosebo Jensen	26 82 07 29
Hans Rytter	62 27 20 26 / 23 34 86 36

Webmaster:

Hans Rytter, Nyborgvej 88, Trunderup, 5772 Kværndrup, tlf. 62 27 20 26 / 23 34 86 36

Kontaktadresse, bestyrelsen:

Flemming Byskov, Sdr. Højrupvejen 128 C, Havndrup, 5750 Ringe, tlf. 65 98 22 18

Indhold:

Fra redaktionen	3	Ringmærkning Knf 2003	27
Generalforsamling i DOF-Fyn	4	Havens fugle	33
Jagt	13	Fra Felten	35
Sundbakkerne	18	Brandsø	43
Tårup Inddæmmede Strand	21	Opfyldning af Slambassinnet	44
Trækfugles orientering	23	Odense Fjord – lokalitetsnavne	45
Fuglekongesanger	25	Gåseberetning – en hybrid	47
		Turrapporter, møder, små pip	48

Tegninger: Ole Runge (side 17), Aksel Hansen (side 47). Forsidetegning: Ole Runge
Fotos: Biofoto/Erik Thomsen, Erhardt Ecklon, Michael Mosebo Jensen og Gumer González (side 32).

Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

Fra redaktionen

Godt nytår. Der er i hvert fald mulighed for at det ny år bliver afslappende for Havrevimpens redaktion – måske læser de sidste eller næstsidste udgave af bladet. Som det måske er vores læsere bekendt, har regeringen besluttet sig for at afskaffe portotilskuddet til en lang række foreningers medlemsblade – pudsigt nok ikke de politiske foreningers. Besparelsen vil sandsynligvis ramme DOF's blade, her i blandt Havrevimpen. Der er et halmstrå, i det der er afsat en pulje på omkring 25 millioner kr., som man kan søge tilskud fra, hvis man mener, at ens forening har aktiviteter til gavn for almenvældet. Det har DOF, og vi har naturligvis søgt, men afgørelsen er i skrivende stund ikke truffet. For DOF-Fyn betyder bortfaldet af portostøtten en merudgift på den forkerte side af 10.000 kr. I forvejen betaler DOF-Fyn efter modregning af de frivillige bidrag til Havrevimpen omkring 15.000 kr. for at udgive bladet til alle DOF-Fyns medlemmer. Sammenligner vi med andre amter, er vi godt vant – intet andet amt har så stort bidrag til deres blad fra læserne, intet andet amt har et blad, der udkommer med så meget stof – det kan vi være stolte over og glade for. Men uden portotilskuddet kan vi komme i den situation, at vi ikke kan få økonomien til at hænge sammen med en bladudgift på godt 25.000 kr. Husk på, at DOF-Fyn ikke har andre ind-

tægter end de penge, som vi får for at varetage optællingsopgaver. Udover bladet vil vi gerne have råd til at drive en fuglestation, arbejde med fredningssager, have en god hjemmeside, støtte vores (alt for få) ungdomsmedlemmer for nu at nævne et par af de større opgaver. Når det kan hænge sammen, skyldes det udelukkende, at mange ildsjæle leverer et stort og ulønnet arbejde. For samfundet er vores arbejde også værdifuldt, en masse af den viden, som man har om fuglebestanden størrelser og vilkår skyldes hundredvis af DOF'eres frivillige arbejde. Når der skal træffes afgørelser i fredningssager, når der skal tages stilling til jagtreguleringer, når vi skal overholde vore forpligtelser i henhold til internationale aftaler, så kan regeringen frit og kvit trække på vores arbejde. Takken blev altså en afskaffelse af portotilskuddet – det var måske det Anders Fogh Rasmussen mente med sit ”noget for noget”? For DOF-Fyns bestyrelse er der desværre ikke andet at gøre end at agere ud fra de ny vilkår. Normalt ville der i dette blad ligge et girokort til indbetaling af et frivilligt bidrag. Det bliver vi desværre nødt til at udsætte eller måske helt droppe. Vi kan ikke bede folk indbetale et bidrag til et blad, som vi måske ikke kan magte at udsende, og vi opererer med flere scenarier, her er to yderpunkter:

1. DOF-Fyn opnår ikke tilskud og vores fremtidige indtægtsgrundlag omkring tællinger forsvinder. Så vil bladet enten ophøre eller kun udsendes til abonnenter.
2. DOF-Fyn får et tilskud og/eller vores fremtidige indtjening ser fornuftig ud. Så vil bladet fortsætte som hidtil, og vi vil bede om et frivilligt bidrag på 75.00 kr. Som De måske kan se er det en forhøjelse i forhold til de seneste 10 år. I sammenligning med andre amter er det stadigvæk billigt, og en forhøjelse af bidraget er nødvendigt for at holde trit med de stigende udgifter.

Fra redaktionens side skal der ikke herske tvivl om, at vi trods et stort arbejde med at lave bladet, håber på en løsning, som gør det muligt for bladet at fortsætte. Bliver der basis for at fortsætte vil der ligge et giro-

kort i næste nummer, som vi håber, at I vil tage godt i mod. Skulle dette nummer være det sidste, takker vi de mange, der har leveret stof til bladet og de mange, der har støttet os økonomisk.

Formandsberetning 2003

*DOF-lokalafdeling Fyn. Ved Flemming Byskov.
Forelagt generalforsamlingen 4. februar 2004*

Bestyrelsen består nu af en flok oldinge over 50 år med en gennemsnitsalder på 59 og for de fleste vedkommende med mange år i bestyrelsen. Hvornår sker foryngelsen?

I 2003 har vi haft mange ting inde i bestyrelsesarbejdet.

Hjemmesiden og DOF-basen i relation til hovedforeningen, et flerårigt problem. Hovedforeningen ønskede, at vi skulle bruge DOF-basen, på trods af, at vi i flere år før DOF-basens fødsel havde brugt vores DOF-Fyn base og været glade for det.

Konflikten har nu fundet en løsning. Vi opfordrer alle medlemmerne til at bruge DOF-basen, som hovedbase – det vil sige til alle observationer – store såvel som små, og kun bruge vores egen hjemmeside til at indmelde "farvede" observationer, dvs. sjældne fugle, store tal samt tidlige eller sene observationer. Vi bevarer således aktivitetsformidlingen lokalt og støtter indrapporteringen nationalt. Vi arrangerer i 2004 2 kurser i kunsten at rapportere til DOF-basen.

Hjemmesiden er med sine aktuelle informationer meget læst. Siden er i stadig udvikling.

Vores økonomi har i flere år været stabil baseret på frivillige DOF-fynboers tællinger for Fyns Amt, Skov- og Naturstyrelsen og Tarup-Davinde I/S. Pengene bruges på arbejdet med fuglene. Vi driver en fuglestation, har et veldrevet og meget brugt hjemmeside og et godt medlemsblad.

Havrevimpem med fire numre af 60 sider årligt er velskrevet og et flittigt læst medlemsblad. Frivillige indbetalinger til dette er med til at bære driften af bladet. Disse bidrag vil i fremtiden være endnu vigtigere, end de er i dag, nu hvor regeringen lægger op til at fjerne portotilskuddet.

Keldsnor Fuglestation ved Gulstav Mose er et årligt tilbud til medlemmerne med ringmærkning og gratis overnatning. I år havde vi oven i købet en lønnet spansk ringmærker i en længere periode, et forfriskende pust i stationsarbejdet.

Nye projekter fra DOF centralt har set dagens lys. Caretaker- og punkt-tællingsprogrammer er allerede introduceret og sat i system. Der er for os i bestyrelsen en stor glæde, at så mange allerede har meldt sig.

Faktisk var man på DOF's sidste repræsentantskabsmøde på Dalum Landbrugsskole temmelig imponeret over interessen for de to projekter hos de fynske ornitologer.

Da projekterne er landsdækkende og en del af internationalt/EU relate-

rede naturovervågningsprogrammer, er det vigtigt, at vi dækker Fyn

2003 gav en ny fynsk ynglefugl: For første gang i mange år lykkedes det at få en ny art til at yngle på Fyn, endda uden ornitologers mellemkomst. Biæderen fandt en stille, ikke aktiv grusgrav og minsandten om ikke et par med hjælp fra "en tante" fik 2 unger på vingerne. Spændende bliver det, om biæderne vender tilbage de kommende år.

Fundet af biæderen har nu bevirket, at bestyrelsen har nedsat "et sjældne ynglefugleudvalg" der fremover råder og vejleder, når vi finder sjældne ynglefugle.

Isfuglekasser. I år fik Fyn sine første redekasser for Isfugl. 2 stk. blev med DOF-Fyn's mellemkomst bygget i Tarup-Davinde. Kasserne er sikrede mod prædation fra rovdyr. To tyske ornitologer, der er specialister i Isfugle, byggede redekasserne. Vi ser frem til at kunne stå skjult i behørig afstand og nyde disse sky fugle.

Rovfuglene tager Finn Eriksen sig af, forgangne år var det først og fremmest en undersøgelse af Duehøgenes vilkår på Fyn, der tog tiden. Havørnen fik i år 2 unger på vingerne. Erik Ehmsen varetager det løbende tilsyn med ørnene.

DOF-FYN fik i 2003 en Danmarksleder i fugle, vi kunne også sige en fynbo, der så over 300 fuglearter i Danmark i 2003 - godt gået. DOF-FYN gi'r en flaske god rødvin til vinderen.

I det hele taget er konkurrenceevnen en udbredt faktor blandt fynske ornitologer. På hjemmesiden kan man løbende aflæse resultaterne, dag for dag opdateret. "Ornitologisk toseløb", siger Kurt Due. Jeg mener nu, at fænomenet har den kvalitet, at fuglefolket kommer ud i "felten", og at interessen for fuglene skærpes.

DOF-Fyn's ungdomsarbejde skranter lidt; vi mangler nye unge medlemmer og en person der vil udvikle området. Bestyrelsen vil forsøge at overtale en energisk ildsjæl til at varetage dette vigtige arbejde. Som nævnt indledningsvis er bestyrelsen gammel, så der skal nye kræfter til, inden den også bliver træt!

DOF-Fyn's bibliotekar har i 2003 været syg, men vender frygtelig tilbage i 2004. Vi satser på bogsalg, aktion og oprydning i lokalet, mere herom i medierne.

DOF-Fyn sidder nu i Naturrådet for Æbelø, en ærefuld post, hvor vi kan være med til at sætte dagsordenen for forvaltningen af Æbelø.

Som noget helt nyt har vi i bestyrelsen påtaget os at forvalte og administrere vådområderne ved Ølundgård, uden at det koster lokalafdelingen penge. Der skulle endda være mulighed for, at vi får et nyt velplaceret fugletårn som alternativ til det eksisterende.

Fra bestyrelsens side har vi også tilbudt naturformidling både på Æbelø og Ølundgård.

BERETNINGER FRA UDVALG:

Rovfuglegruppen

I 2003 var arbejdet koncentreret om at undersøge Duehøgebestanden i et 1309 km² stort område på Vestfyn. I år var der 23 par, som havde besat territorium. Af disse var der 9 par, som ikke fik unger på vingerne. Af de resterende 14 par, som fik unger på vingerne, var der 4 par, hvor antallet af udflyjende unger ikke er kendt. De resterende 10 par fik tilsammen 25 unger på vingerne.

Ungeproduktionen hos disse 10 par var som følger:

2 par med 1 unge(r)
3 - - 2 -
3 - - 3 -
2 - - 4 -

De succesfulde par fik altså i gennemsnit 2,5 udflyjende unger. Det svarer nogenlunde til landsgennemsnittet. Ser man derimod på antallet af producerede unger pr. par, der forsøgte at yngle, ligger det på 1,5 unge pr. par, når man korrigerer for de 4 succesfulde par med ukendt ungeproduktion.

Regnestykket ser således ud:

9 par med 0 unge pr. par = 0 unger
10 par med 2,5 unger pr. par = 25 unger
4 par med en formodet gennemsnitlig produktion af 2,5 unger pr. par = 10 unger. I alt 35 unger.

Et gennemsnit på 1,5 unge pr. par er klart under landsgennemsnittet og skyldes det store antal mislykkede yngleforsøg (39 % mod 23 % i Sydjylland og 36 % i Vendsyssel).

Det store antal mislykkede yngleforsøg i Vendsyssel har Jan Tøttrup påvist skyldes forfølgelse, og jeg er bange for, at det også er årsagen til det store antal mislykkede yngleforsøg på Fyn.

Fredningsgruppen

består af Finn Eriksen og Kurt Due Johansen.

Gruppen har set på en masse sager, hvoraf skal nævnes:

Kertemindes kommuneplan, hvor man ville tillade en golfbane i Tårup Inddæmmede Strand, som er et potentielt naturgenopretningsområde. Her kan genskabes en sø, hvilket vil blive umuliggjort, hvis golfpillerne får lov at lave en bane under kote nul.

I **Slambassin** vil Odense Havn indskyde ca. 231.000 m³ slam der er belastet med tungmetaller og tributyltin. Ud over forgiftningsfare for fuglene, vil indskyllingen ødelægge den 12 hektar store sø der er i området – Nordfyns 2. største sø. Det ville være trist for fuglene og for de mange fuglekiggere, som her kommer tæt på fuglene og har haft utrolig mange gode oplevelser med fx damklire, kærløbere og sortterne. Lad os håbe, at søen bliver skånet.

Ved den nye sø på 85 hektar i **Nakkebølle Inddæmning**, vil Fåborg kommune anlægge en sti på en del af

dæmningen der omgiver søområdet. Det vil betyde, at de spadserende gæster vil rage 4 meter op over terræn og vil forårsage en silhuetvirkning, der vil betyde bortskræmning af mange fugle. DOF-FYN har overfor Fåborg Kommune foreslået en alternativ stiføring.

I det Grønne Råd har DOF-FYN fremført det uheldige i (og ulovlige), at der i Tarup-Davindeområdet i bliver **reableret skrænter midt i en digesvalebekoloni** – midt i yngletiden. Vi har foreslået, at der i de fremtidige råstoftilladelser bliver anført, at dette er ulovligt.

Odense Fjord gruppen

Det var det dårligste år på mange punkter:

Vigelsø Der er Ræv på øen, og det smitter af på fuglene. Der er nedgang over hele linien. Måge- og ternekolonierne decimeres. Vadefuglene forsvinder og Ederfuglene går katastrofalt ned. Tidligere var der op mod 1.000 par Ederfugle, men der blev i år kun fundet godt 100 rugende fugle, og om de har fået noget ud af det, er tvivlsomt. Alt på grund af tilstedeværelse af ræv på øen

Og da det kom til sommeren, var det også galt med vandet på Sydøen. På grund af den tørre sommer forsvandt vandet totalt. Derfor rastende der ingen vadefugle og ænder og stort set heller ikke gæs i efteråret. Og med vandfuglenes forsvinden, udeblev også de tidligere så mange rovfugle – trist. Vi venter nu på bevilling til det

projekt der skal gøre det muligt at indtage saltvand på sydøen.

Ølundgård. Den tørre sommer og efterår smittede også af negativt på Ølundgård. Her forsvandt vandet også og derfor rastende der stort set ingen vadefugle, svømmeænder og gæs.

De jagtfri områder: De jagtfri områder har betydet utrolig meget for fuglelivet i fjorden. Der er kommet masser af svømmeænder og gæs. Men, den manglende undervandsvegetation i fjorden betyder, at der ingen føde er til fuglene. Det smitter af med lave rasttal for de planteædende fugle.

Vi må i den situation sætte vores lidt til den kommende revision af Vandmiljøplanen – nr. III i rækken. Og ikke mindst Vandrammedirektivet.

Ekskursionsudvalget

Det er velkendt, at der hele året har været en overordentlig skarp konkurrence på hjemmesiden blandt feltbiserne på Fyn; men at konkurrencementaliteten skulle brede sig til årets første kolde ekskursion i januar havde ingen regnet med. Ikke desto mindre tog et hold dissidenter til Bulbjerg og dippede på Kongeederfugl, hvorefter de kørte til Ho Bugt for at dippe på – Kongeederfugl såmænd! 780 km og 8 Bjerglærker alt imens den **officielle** DOF-Fyn-ekskursion mageligt scorede Stellersand og en smuk flok Hvidvingede Korsnæb i den nærmeste grantop m.m. Ja, hvad kan man lære af det?

I hvert fald var der mere ro på resten af året, der gjaldt besøg på vanlige steder som Monnet inden ynglelukketid, Urfugle, Tracer og Elge i skånsk vinterlandskab, Sydlangeland i traditionel træktid og Søerne inden juletiden blev alt for sød. Ind i mellem blev det til ekstraordinært mange ø-ture: Ærø i marts, Mandø i april, Bogø og Romsø i maj, Æbelø i juni og Storeholm i badetøj. Jylland blev også vældig besøgt af ivrige fynboer: Skjern Løge bød sig til i maj med Skestørke, en træktur i september endte med Stor Stormsvale og Thorshane i en bunker i Blåvand, og "Sort Sol" blev vel afprøvet en week-end i oktober ved grænsen. Til gengæld blev en Sønderjyllandstur i det yderste november omdirigeret til Horseklint i et stormvejr, der ville have fået selv den mest hærdede feltfynbo til at dratte ned af de fremskudte diger. I stedet serverede vinden smukt fuglene ind til os i læ. Hvorfor ikke lade naturen tage sig af det grove arbejde, når det kan lade sig gøre?

Beretning fra hjemmesidegruppen.

Året 2003 blev et godt år for DOF Fyn Web. Antallet af besøgende har været støt stigende, og der står megen respekt om vores hjemmeside rundt om i landet

Som de fleste sikkert har hørt, så har DOF Fyn fået et "tilbud vi ikke kunne afslå" fra hovedforeningen, gående ud på, at Dofbasen i højre grad skal implementeres her i amtet. Af den grund har DOF Fyn Web her

fra nytåret ændret konceptet, så vi nu mere direkte opererer som en nyheds-side for medlemmerne i amtet. Der vil ikke blive ændret på den måde DOF Fyn Web fungerer med hensyn til indsendelse af observationer m.v.. Blot vil systemet fremover kun modtage "farvede observationer" og henviser alle, "farvede" som "ikke farvede", til Dofbasen.

Fra 2004 er det vores hensigt at skrive årsrapporter på grundlag af de observationer, der ligger i Dofbasen.

For de fynske medlemmer betyder dette, at de skal vænne sig til også at benytte et andet databasesystem. Et system, som ikke er mere brugervenligt end det, I kender i forvejen, men som alligevel efterhånden fungerer godt, når først det er sat op til brug på computeren.

Der er allerede afholdt kurser i brugen af Dofbasen, men ellers er man altid velkommen til at kontakte JSA, EEE, PAJ eller RYT om hjælp til problemløsning.

Fremtiden:

DOF Fyn Web er i dette øjeblik under omprogrammering. Det gamle kendte grundlag forlades ikke, og mange funktioner fortsætter uændret

Nye tiltag er på bedding! Vi har besluttet at iværksætte følgende:

- ✓ En service som opdaterer "Fugleobservationer i Fyns Amt", således det er muligt at finde de største, tidligste og seneste forekomster af de enkelte arter.

- ✓ Lister på flere niveauer (Fyn, lokalområder, matrikler m.v.)
- ✓ Lokalitetsbeskrivelser af de største lokaliteter.
- ✓ Forbedret nyhedsformidling, med debatfora...
- ✓ Billedregister.
- ✓ Artikelregister
- ✓ Konkurrencen 2004 bliver på indtastede "farvede observationer"

Vi håber de nye tiltag fortsat gør vores webside interessant at besøge.

Fuglestationsudvalget

Fuglestationen på Sydlangeland var i efteråret 2003 bemandet den første halvanden måned af den spanske ringmærker Gumer González. Desværre var han nødt til at afbryde opholdet på grund af alvorlig sygdom i familien i Madrid. I resten af perioden ringmærkede Jan Holm Jensen, Jacob Sterup og Ole Tønder i nogle week-ends eller på fridage. Der var ingen gennemgående observatører i perioden, dog var der ind imellem fynske gæsteobservatører.

Ringmærkningen foregik dagligt fra primo august til medio september, derefter 2 dage omkring 20/9 og i alt 8 dage i oktober.

Det blev alligevel en god sæson, både hvad angår trækket og ringmærkningen (ringtotal 2.031). Der blev mærket 57 dage i alt (41 i 2002), men dagsgennemsnittet blev kun 35,6 fugle på trods af flere ringdage, hvilket er lidt lavere end sidste års (37,5).

Det skyldtes muligvis, at krattene er blevet højere og det ekstremt tørre efterår med en del blæsende dage i den sidste del af august, hvor vi almindeligvis fanger godt. Ligeledes mistede vi en del vejrmæssigt gode dage sidst i september og i oktober.

Som tidligere år fandt en del ornitologer vej til det lille sommerhus nær Gulstav Mose, hvor stationen i år havde til huse, lige som der var flere overnattende gæster. Vi håber flere vil kikke forbi næste år, overnatning er gratis for DOF-Fyn medlemmer.

Som sidste år vil der udkomme en rapport i Havrevimpen over ringmærkningsarbejdet på stationen, indeholdende alle ringtal mm. Observationerne kan findes på DOF-Fyn basen og i en kommende årsrapport.

Havrevimpen

Havrevimpen udkom som sædvanligt med 4 numre og i alt 232 sider. Der har i det forløbne år været stor interesse for at fremkomme med stof til bladet, mange lokale ornitologer har bidraget med stof fordelt på mange emner: Naturbeskyttelse og overvågning, Sløruglearbejdet, historisk stof, beretninger om oplevelser fra felten, havens fugleliv, rovfuglearbejde, træklokaliteter og meget andet. Redaktøren har i 2003 næsten udelukkende redigeret og kun i ringe omfang selv måttet bidrage. Sådan skal det være. Som noget glædeligt har interessen for at skrive rapporter fra DOF-Fyn's ture været stærkt stigende. For år tilbage måtte redaktøren

trygle folk om et lille referat, nu aftaler deltagerne ofte på egen hånd, hvem der skal være referent – og bi-dragene giver glimrende billeder af de oplevelser, man har, når DOF-Fyn er i felten, også udover en artsliste. Hold fast i denne gode tradition. Diverse øvelser i finansministeriet og i DOF's hovedforening, som vi er helt uden indflydelse på, kaster desværre usikkerhed om de fremtidige økonomiske rammer for DOF-Fyn og dermed også for Havrevimpen; men vi håber på, at kunne fortsætte med bladet, som det har kørt de senere år.

Projekt Slørugle

I 2003 lykkedes det 3 par at yngle på i Fyns Amt. To "gamle" par fra sidste og 1 nyt par, der havde fundet vejen til en af de opsatte kasser. De fik hver 3 unger på vingerne. Det ene par fik et kuld på 5 unger, men desværre døde de 2 af ungerne af ukendte årsager.

Omkring alle tre ynglepar er gårdene undersøgt, og de mest velegnede gårde har fået kasser op. En del flere gårde har vi aflagt et besøg for at fortælle om projektet og finde gylp. De vigtigste områder er nu afdækket. Mere end 200 gårde er undersøgt, og 68 sløruglekasser er nu monteret.

Igen i år har der været gode avisartikler i Fyns Amts Avis. Desværre gav det ikke nogle "nye" par, der kom frem i lyset.

Stort set er året gået godt, en del flere kasser er monteret, end vores målsætning var. I 2004 vil vi håbe på en positiv udvikling. På det seneste

har gårdejere haft enlige Slørugler på nye lokaliteter; det tyder på nogen aktivitet af ungfuglene.

Slutbemærkninger

EU har søsat et stort naturovervågningsprojekt – Novana – hvor alle lande får et tilskud til dette, herunder f.eks. optællinger. Nye strukturer for amter og kommuner kan på lang sigt få økonomiske konsekvenser for DOF-Fyn's indtjeningsmuligheder. Regeringen har fjernet portostøtte til foreningsblade i 2004, et problem for DOF og dermed DOF-Fyn's Havrevimp. Budgettet for 2004 er således forsigtigt og todelt. Den nærmeste fremtid vil vise hvilke veje vindene blæser for os. Vi har allerede forbedret de mulige nedskæringer. Bestyrelsen vil løbende tilpasse DOF-

Fyn's aktiviteter i forhold til den aktuelle økonomi.

Vores pengetank i Merkurbank rører vi helst ikke ved. Bestyrelsen er dog altid åben overfor forslag, der gavner fuglene og fuglesagen.

Til sidst skal jeg på bestyrelsens vegne takke alle medlemmer for opbakning og solidaritet i 2003

Tak til dirigenten i aften og nu til Årets DOF-Fynbo: Gavekortet på 300 kr. til Naturbutikken samt hæderstilen går i år er Martin Rytter for hans mangeårige store arbejde med at udvikle hjemmesiden og DOF-Fyn basen, ikke mindst arbejdet med sidstnævnte har sat skub i udviklingen af internetbaserede baser andre steder i kongeriget. Til lykke til Martin.

Referat fra generalforsamlingen

Af Michael Mosebo Jensen

28 medlemmer var mødt frem til årets generalforsamling på Risingskolen, Odense. Efter formand Flemming Byskov havde budt forsamlingen velkommen og foreslået Ivan Beck som dirigent, overtog denne slagets gang. Bolden blev straks spillet tilbage, så Flemming Byskov kunne aflægge formandsberetning.

Efter endt geming blev der bedt om respons fra salen. Der var adskillige spørgsmål i år. Hovedemnet var især utilfredshed med at overgå til DOF-

basen, "når nu vores egen hjemmeside kørte så godt" De fremmødte bestyrelsesmedlemmer redegjorde for sagens forløb.

Biæderne var også oppe at vende med en opfordring til, at vi systematisk gik grusgrave igennem for at finde ynglepar, ligesom et medlem ønskede evt. par offentliggjort. Formanden redegjorde for vigtigheden af at hemmeligholde sårbare og sjældne ynglefugle. Der er endda nedsat et udvalg for at varetage disse forhold. Inden be-

retningen blev godkendt var der ros til initiativet bag de planlagte feltkurser i både småfugle og vadefugle. Hæderen "Årets DOF-Fynbo" tilfaldt i år Martin Rytter for hans ihærdige og yderst kompetente indsats for hjemmesiden.

Regnskabet

Ole Tønder redegjorde for regnskabet for 2003. Der blev spurgt til Fuglestationens virksomhed, bl.a. hvorfor valget var faldet på en spansk ringmærker. Ole redegjorde for den generelle situation på fuglestationsområdet, hvor knaphed på såvel observatører som ringmærkere var udtalt over hele landet. Formanden måtte også frem med en uddybning af den stigende betaling til formandskørsel, hvilket snarere skyldtes, at han var gået mere over til at kræve kompensation for sin megen færden i egenskab af formand end et egentligt merforbrug. Regnskabet blev derefter godkendt.

Budgettet

Ole Tønder måtte i denne usikre tid fremlægge 2 budgetforslag. Det lyseste af dem (Budget A) ville stort set medføre en videreførelse af bestyrelsens udgiftspolitik fra 2003, mens Budget B tog højde for et betragteligt indtægtstab som følge af Hedeselskabets klausul over for hovedforeningen i forbindelse med afhændelsen af Ornis Consult. Dette ville den nu nærmest oprørte forsamling meget gerne have uddybet! Bestyrelsen redegjorde derfor for sagens sammenhæng, som

er, at vi i lokalafdelingen ikke længe må bestemme over vores egne aftaler vedrørende tællinger med amtet. De skal nu godkendes af hovedforeningen og Hedeselskabet for ikke at være konkurrenceforvridende. Vi havde håbet på en afklaring inden generalforsamlingen; men det nåede hovedforeningen ikke – derfor denne utraditionelle nødløsning med 2 budgetforslag afhængig, af hvor galt det går. Oveni kommer frafaldet af portostøtten, som berøver os for ca. 9000,- kr. årligt. Forsamlingen fandt det meget svært at skære i budgettet og fandt ikke, at de kunne godtage Budget B. Der blev foreslået fra salen, at 10 % af egenkapitalen i værste fald kunne anvendes af bestyrelsen som under-skud, idet de havde en stærk præference for at en planlagt rapport om Odense Fjord ikke så kniven, og at Fuglestationen kørte videre om end på nedsat blus. Dermed blev dette vedtaget sammen med budget A.

Valg

På valg til bestyrelsen var Hans Rytter, Søren Bøgelund og Kurt Due Johansen. Alle blev valgt uden modkandidater. Ivan Beck fik også genvalg på revisorposten, ligesom Morten Nielsen tager en tøm mere som revisorsuppleant.

Indkomne forslag

Formanden havde ikke modtaget nogen forslag.

Eventuelt

Flemming Byskov havde nu så mange gange ytret sig om ønsket om fornyelse og bestyrelsens åbne møder, at et

medlem foreslog, at det blev offentliggjort, hvornår de fandt sted! Det blev lovet at sætte mødedatoerne på hjemmesiden.

Efter den ordinære generalforsamling viste Michael Mosebo Jensen billeder fra en tur til Texas i april 2003. (*Referentens kendte beskedenhed har åbenbart afholdt ham fra at omtale foredraget, ifølge flere uafhængige kilder var det særdeles interessant/red*).

Jagt

Af Søren Gjaldbæk

I takt med at vi får mere fritid færdes flere og flere i naturen. Der er betydelig uenighed om, hvad natur er – man kan f.eks. høre golfspillere omtale deres aktiviteter på greens og fairway som naturoplevelser. Andre bruger naturen til fiskeri eller jagt, nogle botaniserer, ser på fugle, tager på picnic, skovtur eller strandtur og andre kan godt lide at gå en frisk tur og se, hvad der nu rører sig. Denne øgede samfærdsel giver ikke uventet anledning til konflikter mellem de mange forskellige rettede interesser, der er i spil. Tænk blot på hvordan sejlere, surfere og badende kan komme på tværs af hinanden. I jagttiden - hovedsageligt efterår og vinter – overværer flere og flere jægere i færd med at udøve deres fritidssyssel – jagt. Det er en helt lovlig aktivitet, og den udøves også i vidt omfang på ansvarlig måde. Der

er dog eksempler på uheldig opførsel og også eksempler på, at jagt kan virke anstødelig på folk, der ikke har jagtgen. Hvad der er god latin på jagtområdet flytter sig hele tiden, og vilkåret for jagt er til bestandig debat. Folk vil ikke se anskudte fugle, folk vil ikke se fugle drevet på flugt fra deres fourageringsområder. Folk er i stigende omfang trætte af at se skove og strandenge lukket af for færdsel på grund af jagt. Jægerens færdsel i naturen er på en række punkter meget forstyrrende og også ødelæggende for fuglenes vilkår. Jægerne må tilpasse deres aktiviteter, så der tages større hensyn til fuglene og til folk, der ønsker adgang til vores naturområder. Havrevimpen har modtaget to indlæg fra folk, der har haft ubehagelige jagtopplevelser.. Indlæggene handler hovedsageligt om gruppejagt.

Massakren i Fredmosen

Kresten Madsen, Otterup

Et par fridage skulle selvfølgelig tilbringes med at se fugle på Langeland. Jeg har mulighed for at låne et sommerhus ved Sædballe Strand - lige øst for Fredmosen.

Da jeg ankommer tirsdag formiddag den 16. september, lyder der voldsomt skyderi fra Fredmosen. Skyderiet fortsætter, og på et tidspunkt må jeg hen og se hvad der sker.

Den østlige del af mosen var omringet af ca. 25 jægere. Ænderne var skræmt op; men de kom hele tiden flyvende tilbage mod mosen i småflokke. Så snart de kom ind over mosen, gik jægerne i gang, og ænderne blev "pløkket" én efter én af de mange skud fra jægerne. På et tidspunkt blev jagten blæst af. Jægerne samledes, og der taltes både tysk og engelsk. De døde ænder blev læsset på en stor trailer. De få hunde havde ikke haft en chance for at følge med,

så ude på søen sejlede et par både rundt og opsamlede flere døde ænder.

Jeg fulgte ikke med i jagten fra starten, men et kvalificeret gæt er, at der blev løsnet langt over 1000 skud og dræbt ca. 300 ænder. Jeg har ikke oplevet en "Herregårdsjagt" før, og jeg må indrømme, at jeg fik det dårligt over at se denne massakre. Normalt har jeg ikke noget imod jægere, da jeg ved, at de deler den samme interesse for naturen som jeg selv. Men denne form for jagt er i høj grad med til at ødelægge jægerens omdømme.

Det eneste positive der kan siges er, at der blev ryddet op i den kunstige "overbefolkning" af ænder i Fredmosen.

(Her hentydes til den sandsynligvis ulovlige udsætning af ænder i Fredmosen sidste år - sagen er ved at blive afgjort, se Havrevimpen 2003-3 Red.)

Jagtoplevelse

Eskild Nielsen

Hvad er anstændig og fornuftig jagt i vor tid? Karlsmosen er et 2 år gammelt nyoprettet vådområde på 62 ha. Det ligger 1 km. syd for Egeskov slot på Midtfn. Det har kostet sta-

ten/skatteborgerne 2,4 mio. kr. at etablere det. Fra min bolig kan jeg iagttage det meste af engen. Jagtretten er udlejet til et jagtselskab, der har frit lejde til at jage når som helst. Og - det

skal straks siges - jagten udøves inden for lovens rammer.

Søndag den 28. september. Kl. 05:40 startede jagt i vådområdet. Så mig ud af fjerene. 12 jægere omringede området. Der blev affyret ca. 50 skud med haglgeværer indtil jagtens afslutning omkring kl. 08.00. Udbyttet kender jeg ikke. De allerfleste ænder flygtede i flok meget hurtigt ud af området. Jeg havde dagene i forvejen talt ca. 150 Gråænder, ca. 50 Krikænder og 4 Skeænder.

Vi har i et halvt år kunnet følge et svanepars redebygning, udrugning, pasning og opdragelse af 4 unger. Reden og nu deres faste opholdssted ligger 300 m fra vores hus, og fra vores køkkenvindue har vi dagligt nydt de imponerende og kloge fugles værdige adfærd.

Svaner ved jo godt, de er jagtfredede, så de fløj et par runder, som de så tit gør, over vådområdet. Men fjendernes antal og adfærd gjorde dem så utrygge, at de for første gang i samlet flok fløj bort fra området.

Et døgn efter er ca. 10 Gråænder vendt tilbage. Nu to døgn efter er svanerne kommet tilbage.

Det meste af jagttiden piskede tre hunde rundt i det lave vand og jagede de tilbageblevne ænder op, der var gået stivnepanik. Dem var det også, der blev affyret flest skud på. To faldt sårede i vandet og blev hentet af hundene og bidt ihjel. Hunde må vist ikke bruges til at jage vildtet op. Men det

er de færreste hundeejere, der har fuld kontrol over deres hunde. Så selv om hundene skal bruges til at hente dødt og anskudt vildt, så er realiteten, at det meste af tiden jager rundt på egen hånd og ikke altid ænser deres herres råben og fløjten.

Naturen elsker vi, siger jægerne. Og det, tror jeg, er rigtigt, det kan ikke undgås, når man opholder sig lang tid i den.

Men hvorfor jager de så alle fuglene væk og skræmmer dem med et så massivt pres af skud og hunde? Det virker da ikke særligt fornuftigt. Ydermere blev der afholdt en lignende storjagt for præcis 14 dage siden med 72 skud og ikke nok med det, indimellem høres også skud fra en enkelt eller et par jæger.

Så vidt jeg ved, siger en tommelfingerregel blandt uddannede og fornuftige jægere, at man højst må skyde hver fjortende dag, hvis der til sidst overhovedet skal være noget at skyde på. Svømmefuglene opbygger erfaring om et områdes sikkerhed. De jagtfri områder har rigtig mange gæster i jagttiden. Fugle er slet ikke så dumme, som vi alle sammen går rundt og tror. Jeg har iagttaget, at ænderne ikke er særligt bange, når der kun er en enkelt eller et par jægere på krigsstien. De udviser den samme adfærd, som når der kommer store rov-fugle som Havørn, Fiskeørn, Rørhøg og Blå Kærhøg. Fuglene flyver lidt

op og gemmer sig evt. under pilebuste, der står i vandet; men så snart rovfuglen er lidt på afstand, genoptager de fourageringen.

Også ræven har jeg et par gange set færdes i området uden masseflugt til følge. Kun de nærmeste flyttede sig til sikkerhedsafstanden, og slapper helt af når ræven har fået fugl i flaben. Når altså vi ser masseflugten ved de store gruppejagter, må det skyldes, at fuglene, der primært ønsker, at arten overlever, oplever det som for risikabelt at blive på stedet. Mens enkeltmandsjagt er til at overskue, og derfor forekommer dem som en risiko, der er normal og en risiko, der er til at leve med.

Hverken jægere eller andre naturelskere kan have interesse i at gøre et rigt natur- og fugleområde til et fattigt ditto.

Selskabsjagt og jagt i det hele taget, hvorfor finder det sted i vor tid, hvor ingen skyder for at få føde? Nøgleordene er tradition, broderskab og gruppeidentitet. Man har gået på jagt med sin far eller mødt venner, man følte god kemi med. Så er det blevet en vane. Det er i sig selv positive værdier, hvoraf det bedste skal bevares i en moderniseret jagtkultur. Men vi lever en ny tid og et civiliseret samfund, hvor vold og stammekrige er afløst af retsvæsen og folketingsvalg, jægerfolket må gennemføre en kulturreform, der gør jagt til en

sportsgren på et demokratisk samfunds vilkår. Jægerne må lære at få tilfredsstillet en større del af deres jagt/vold/konkurrenceinstinkter rituelt, som i alle andre sportsgrene. Den nødvendige bestandsregulering, deres eneste seriøse argument, kan sagtens gennemføres som enkelt- og tomandsjagter. Grunden til at en så perverst fænomen som gruppejagt eksisterer i år 2003 er, at det ikke foregår offentligt tilgængeligt for samfundets borgere, jagten udøves væsentligst af overklasse (nær på magten), og på jordejernes private areal.

Vi kommer ikke udenom at nævne jægerfolkets had og - af formodentlig mindreværds-komplekser forårsagede - paranoia i forhold til byfolk, uddannede mennesker og naturens advokater organiseret bl.a. i Danmarks Naturfredningsforening, Dyrenes Beskyttelse og Dansk Ornitologisk Forening. Som Naturfredningsforeningens præsident sagde: "Hvis man som naturfredningsmand viser sig i Tøndermarsken, bliver man skudt."

Selv blev jeg på cykeltur i Skjern enge - ubetænksomt iført cykelhjelm og synlig kikkert - på en offentlig tilgængelig sti i 10 minutter holdt op af en lodsejers store, aggressive hund. Da ejeren kom råbte hun: "Jeg ejer det her. I tror I kan bestemme det hele."

Kun vedholdende dialog og lydhørhed fra begge parter kan minimere

denne sagligt set ubegrundede mistilid, hvor naturen, som begge parter elsker, bliver gidsel og offer, og de nødvendige erkendelser og beslutninger i naturens favør forhales.

Der er tale om en kulturkamp og miljøpolitisk kamp, der i modsætning til den af regeringen erklærede kulturkamp har fremtiden som emne.

Idéer til handling

Jægerne må via fagblade og møder komme frem til mere tidssvarende, naturansvarlige og anstændige jagtmetoder.

Ornitologer kan evt. via omvendte eller delvist omvendte jægere vise, at man faktisk kan få nøjagtig den samme naturoplevelse og jagtkick med våbnene kikkert, teleskop og notesblok.

Myndighederne og lovgiverne kan så måske slippe for at indføre at indføre flere jagtbegrænsende regler og sanktioner. Gruppejagt bør dog forbydes. Enten er de underholdnings-

jagter på opdrættede fugle eller omringningsjagter, som her beskrevet.

Afslutning

Der vil i henhold til folketingsbeslutninger for alle borgeres skattepenge blive etableret mange flere våde enge i nuværende landbrugsområder. Dyrelivet, der i stort tal vil tage ophold her, skal ikke jages væk eller gøres unaturligt angste og sky af jægere eller andre mennesker, der ikke viser det hensyn og den ydmyghed, som er påkrævet for at naturen kan trives lidt mere på sine egne betingelser. Vi må lære at opføre i os naturen som de stenaldermennesker, hvis gener vi stadig har. De hverken ville eller kunne tyrannisere og forarme naturen, som vi kan og gør. De oplevede sig som en ligeværdig del af naturen. Og så var de ikke ret mange. Jægernes opførsel er givetvis juridisk set lovlig, men moralsk ubetænksom. Jægerne må nu virkelig krybe til korset, ellers vil deres imagekurve snart nå bunden. Og så er den rigtig svær at hive op igen.

Sundbakkerne

- ved Sundet i Faaborg.

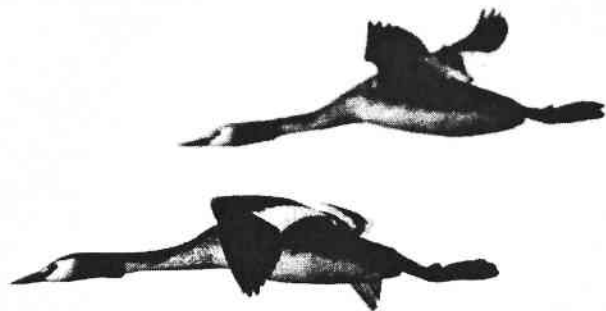
Af Lars Bonne Rasmussen

Lige nord for den forholdsvis ny-etablerede sø "Sundet" i Faaborg ligger Sundbakkerne. Faaborg kommune har solgt dette område på ca. 31 ha til Aage V. Jensens Fonde, og salget er efter lidt tumult endelig kommet på plads i august 2003.

Arealet er tidligere landbrugsjord. Det er ved overtagelsen taget ud af almindelig landbrugsdrift, hvilket indebærer at området fremover kommer til at ligge som afgræsset overdrev og åben skov med offentlig

adgang. Det betyder ikke mindst, at området fremover ikke gødes og sprøjtes, hvilket har stor betydning for vandkvaliteten i Sundsøen, som jo netop modtager afstrømningen fra bakkene.

Det er planen, at området inden for nogle overordnede rammer aftalt med Aage V. Jensens Fonde drives og udvikles af lokale kræfter, hvilket i praksis vil sige lokalkomiteen af Dansk Naturfredningsforening.

Sundsøen er især kendt for sine mange Lappedykkere, her toppede. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

I den anledning inviterede DN-lokalkomiteen til orienteringsmøde med forskellige interesseorganisationer den 20. oktober 2003, med henblik på udarbejdelsen af en plan for den fremtidige drift, hvor så mange naturinteresser som muligt kan tilgodeses.

"Den fremtidige drift af området skal ske på en måde, så man sikrer udviklingen af et alsidigt dyre- og planteliv samtidig med, at man tilgodeser de landskabelige, kulturhistoriske og rekreative interesser i området. Der ønskes iværksat en overvågning af dyre- og plantelivet, så udviklingen kan følges på kortere og længere sigt"

Ved mødet deltog fra DOF-Fyn Flemming Byskov, Gunnar Knudsen og undertegnede. Toni Reese repræsenterede Dansk Botanisk forening, Niels Madsen Fynske entomologer og endelig deltog Leif Sørensen, Ulla Poulsen, Jørn Munk Andersen og Lars Torup fra DN-lokalkomiteen.

Lars Torup gennemgik kort sagsforløbet og orienterede om baggrunden for erhvervelsen og rammene for den fremtidige drift.

Lokalkomiteen ønsker et sammenhængende stisystem langs ydergrænserne, samt en tværsti mod øst til Bakkevej. Størstedelen af området skal udvikles ved naturlig succession mod et græsningsoverdrev v.h.j.a. kreaturer. Nogle parceller tænkes tilsået med naturgræsser. På længere sigt kunne en del af området udvikles som en lysåben græsningsskov med eg som det dominerende træ. Endelig er

det nødvendigt med bekæmpelse af gyvel, ahorn, japansk pileurt og kæmpebjørneklo i en tidligere grusgrav.

De fremmødte deltagere udtrykte stor tilfredshed med det foreløbige forløb af sagen, og stor forventning til den fremtidige udvikling. Toni Reese kunne tilslutte sig bekæmpelsen af de nævnte arter, men advarede imod rajgræs i såningen. Evt. kan de mest næringsbelastede områder i en periode afgræsses af får. Det botanisk mest spændende sted er området vest for grusgraven. Det vil blive fulgt de kommende år.

Fra entomologisk (*entomologi er læren om insekter/red*) side blev der udtrykt stor forventning til genskabelsen af et sydvendt græsningsoverdrev.

Gunnar Knudsen påpegede det uheldige i et stiforløb som går hele vejen rundt om området. Specielt områdets mange rådyr vil ikke bryde sig om at blive omringet af hunde på luftetur, hvor ingen forventer påbudet om at føre hunde i snor overholdt. Flere fuglearter som Sanglærke og Engpiber vil også nyde godt af et "stille" hjørne. Endeligt er det vigtigt at lade en del krat med slåen og tjørn stå tilbage langs digerne til gavn for bl.a. Tornsanger m.m.

Der var ingen betænkeligheder fra de fremmødte ved at området kan anvendes til forskellige vinteraktiviteter som skiløb og kælkning, mens stilingtagen til ridning i området blev udskudt.

Forhåbentlig vil Engpiberen indfinde sig. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

I første omgang vil der ikke foregå ret meget i området. I løbet af vinteren er det tanken, at der skal foretages en oprydning af specielt den gamle markørgrav fra skydebanens tid.

Først til foråret vil der ske yderligere. Her vil der blive opsat hegn med henblik på den fremtidige afgræsning, og der vil blive etableret et net af stier. På udvalgte steder vil der blive opsat borde og bænke og der vil blive udarbejdet en folder om området. Endelig er der planer om etablering af en P-plads på hjørnet ved Sundagervej ved gymnasiet, til glæde for de besøgende som vælger at køre dertil i bil.

Der er allerede en aftale på plads vedrørende afgræsning i 2004, lige-

som vedligeholdelse af stierne er aftalt.

Jeg brugte i indledningen ordet "tumult" om handelen. Det skyldes, at andre interesser helst havde set, at området var forblevet i egentlig landbrugsdrift.

Som repræsentant for en "grøn" for- ening er jeg rigtig godt tilfreds med udviklingen ind til nu. Jeg er helt sikker på, at Sundsøen har vundet ved dette tiltag, og jeg er også helt sikker på, at enhver som besøger området på en klar dag, og som ser mod syd, ned over bakkerne, hen over Sundet, med Faaborgs Skyline og øhavet i baggrunden lige tager en pause – for det er altså flot.

Natur eller golf i Tårup Inddæmmede Strand?

Af Kurt Due Johansen

Det er klart at man som DOF-Fyn-er må svare – "Natur" - på ovenstående overskrift! Der er nemlig fabelagtig gode muligheder for at skabe en fremragende fuglelokalitet lige op til Kerteminde. En lavvandet sø omgivet af sump, enge og marker – og det lige på en fly-way for trækfugle om foråret. Størstedelen af de trækfugle der skal til Fyns Hoved skal passere Tårup Inddæmmede Strand, idet denne strækker sig helt fra Odense Fjord til Kerteminde Bugt.

Naturen har 2 gange inden for de seneste 10 år givet *sit* bud på hvordan området kan komme til at se ud, hvis vi vil ! 2 gange har pumpestationen svigtet og 2 gange har der været en sø. Den ene gang en mindre sø og den anden gang en stor sø. Fuglene kvitterede straks med store flokke af svaner, gæs og vadefugle. I dag, hvor området er tørt, er her kedeligt – minimalt med fugle!

En 3-stjernet fuglelokalitet kan det blive til. Men - det kan også blive til en golfbane. Det er nemlig alternativet. Golf-folket har fået øje på området, fordi Kerteminde kommune ejer dele af området. Og her vil de med kommunens velsignelse lave starten på en golfbane – ude midt i det der ligger under kote nul (*koten angiver højden i forhold til havets overflade/Red.*).

Tårup Inddæmmede Strand er nemlig som navnet antyder inddæmmede fjordbund Indtil 1812 var Tårup Strand en del af Odense Fjord, men entreprenante folk fik fjordvigen inddæmmede. I starten var området enge, hvor dele stod under vand ved regnvejr- og tøbrudshændelser. Området kendes fra Johannes Larsens bedste billede "bygevejr i april – eller Tårbystranden".

Hvis der anlægges en golfbane på dele af Tårup Inddæmmede Strand, kan der kun genskabes minimale dele af den sø, det er muligt at genskabe. Det er klart, at vandet vil skulle holdes på et lavt niveau, ellers oversvømmes golfbanen.

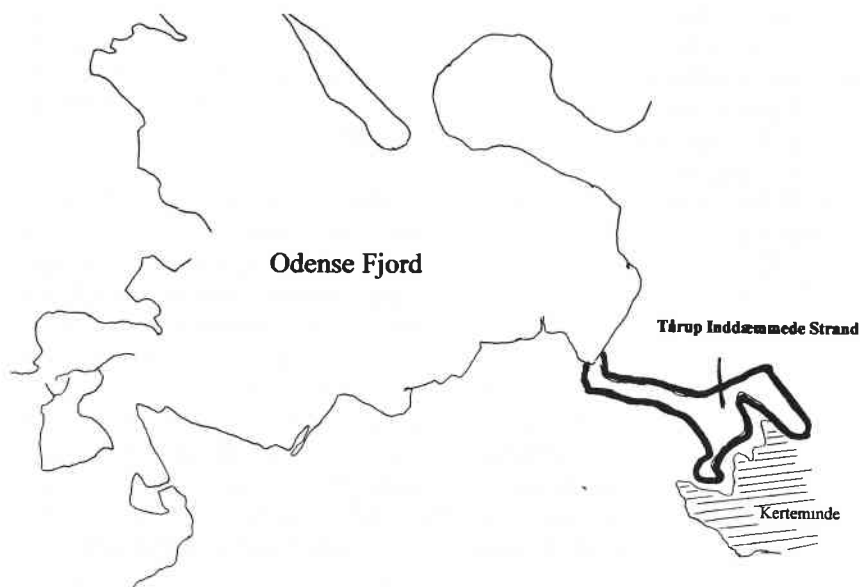
Egentlig er det med en golfbane en umulighed – eller rettere – det burde det være. For regionplanen udpeger nemlig Tårup Inddæmmede Strand som "særligt biologisk interesseområde". Udover at være et sådan "særligt" område, anfører regionplanen om lavbundsområder, at der ikke må etableres anlæg, der kan hindre naturgenopretning ! Altså klar tale. Ingen golfbaner i lavbundsområder. Alligevel vil Kerteminde borgmester prøve at overtale Fyns Amt til at fravige sine regionplanbestemmelser. Lad os håber den ikke går!

En sø i Tårup Inddæmmede Strand vil give mulighed for en lang række fugle. Bl.a. fugle der er forsvundet fra Odense Fjord-området på grund af de mange afvandinger. Her vil være potentiale til bl.a. Rørdrum, der forsvandt fra fjordområdet med afvandingerne af bl.a. Næsbyhoved Sø, der lå lige op til fjorden mod syd. Rørdrummen var også i den store sø i Fjordmarken indtil den store afvanding i 1873.

Ikke blot Rørdrummen vil blive budt velkommen ved Tårup Inddæmmede Strand. Også en række lappedykkere,

svømmeænder, dykænder, vadefugle og rovfugle vil her kunne finde et veldækket bord. Og hvad med fouragerende Fiskeørme – lige uden for Kertemindes bagdør? Eller store flokke af gæs og vadefugle og andet kræs?

Lad os håbe at fornuften sejrer i denne dag – til glæde for fuglene og for de mange mennesker der vil kunne nyde en stor lavvandet søs herlighed. Og så må golfvolket se at finde sig et område, hvor de ikke hindrer et naturgenopretningsprojekt med deres ”køllesvingning”.

Oversigt over Tårup Inddæmmede Strand, klemt inde mellem Odense Fjord og Kerteminde.

Trækfugles orientering

Af Martin Søgaard Nielsen

I forbindelse med Odense Universitets tema: Rum holdt ornitolog og PhD-studerende Henrik Mouritzen et foredrag om trækfugles orientering. Havrevimpen har tidligere snakket med Henrik om dette emne hvilket er beskrevet i en artikel i Havrevimpen 1, 1999. Denne bør læses inden nedenstående, hvor kun den nyeste viden føjes til.

Selve foredraget tog en times tid og var overordentlig interessant. Henrik startede med et historisk rids af forskning indenfor fugles orientering, og det det må siges, at afdækningen af dette mysterium er nået ganske langt. Hvor komplekst og forfint et navigeringssystem, fugle har, illustreres helt klart af følgende fakta: En fuglehjerne vejer under 1 gram, men i evne til navigering overgås den kun af den moderne GPRS teknik! Men hvordan i al verden det? Hvordan kan en Broget Fluesnapper år efter år finde tilbage til præcis samme danske have efter at have tilbagelagt 2 x 5000 km? Den har jo ikke noget kort....eller har den?

Som nævnt i Havrevimpen 1, 1999 har Henrik i længere tid haft den hypotese, at fugle faktisk kan ”se” jordens magnetfelt! Hvordan, dette ser ud, er svært at abstrahere sig til – Henriks gæt er at det måske kan ses som svage mønstre – faktum er i hvert fald, at forskningen mere og mere peger i denne retning Henrik har udført forsøg, hvor det har vist sig

at fuglenes orienteringsevne via ovenstående hænger nøje sammen med lys Disse fakta fik Henrik til at forske i fuglenes øjne, mere specifikt molekylsammensætningen af disse. Arbejdet med dette er tydeligvis forskning på meget højt, systematisk niveau, og hvem havde for eksempel forestillet sig, at forskning i fugles trækorientering blandt andet ville munde ud i, at fugleøjne blev nedfrosset for derefter at blive skåret i mikroskopisk tynde skiver, således at sammensætningen af molekyler kunne studeres. Arbejdet bekræftede Henriks teori, idet det viste sig, at der findes molekyler i øjet, der kun er aktive ved bestemte bølgelængder (*farverne af synligt lys afhænger af lysets bølgelængde – det røde er mere langbølget end det blå/Red.*). Mere interessant blev det, da det viste sig at disse molekyler endvidere viste sig at have magnetiske egenskaber og tilmed som de eneste molekyler.

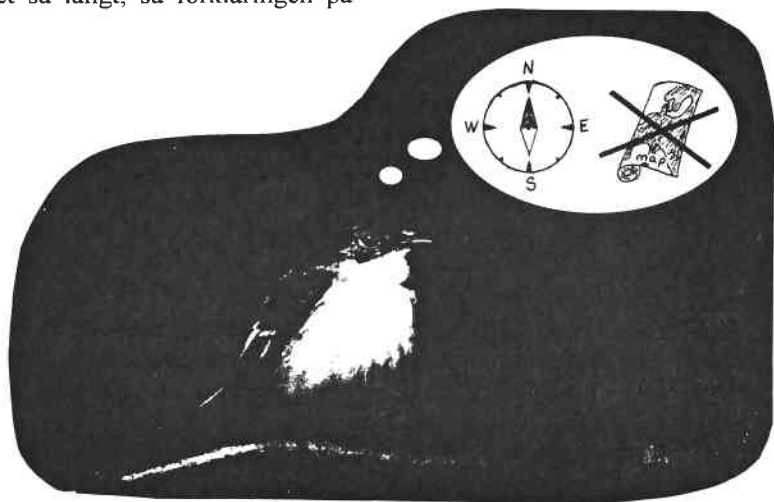
Et af de mere jordnære forsøg, der førte frem til ovenstående, udførtes i Canada. En antal af en amerikansk

sanger fangedes, og de blev monteret med satellitsendere. Inden frigivelsen den første dag manipuleredes blandt andet med lysforhold, magnetfelt og stjernehimmel. Fuglene fulgtes fra bil i flere dage, og forsøget viste blandt andet, at de fugle som trak ”forkert” som følge af manipuleringen, faktisk kun gjorde det den første nat/dag. Natten efter havde fuglene igen fundet den ”rigtige” kurs. Årsagen til dette er ifølge Henrik, at fuglene hver dag gennem øjnene kalibrerer deres magnetiske kompas efter solnedgangsretningen! Den følgende nat orienterer fuglen sig efter netop denne ”indstilling af kompasset”. Som nævnt tidligere ser fuglen måske det indstillede magnetfeltet som et svagt mønster?!

Summa summarum så er forskningen nu nået så langt, så forklaringen på

fugles evne til orientering ikke bare ligger i hjernen, men i lige så høj grad i øjnene, der fungerer som fuglens magnetiske kompas.

Ovenstående beskriver meget forenklet og sammenkogt en times meget intens foredrag. Det var imponerende at høre om, og der blev da også spurgt: ”Hvornår skriver du en bog om det her...”? Henrik publicerer løbende artikler på engelsk, og der er flere på vej, men det ligger også i kortene, at en bog ville finde dagens lys om nogle år. Inden da har Henrik flere ideer til videre forskning, som formentlig vil komme i første række. Foredraget gav indtryk af at Henrik er blandt de førende i verden indenfor dette emne, og det bliver spændene at følge hans videre forskning.

Fra forsiden af ”Mous” PhD-afhandling.

Fuglekongesanger

Af Søren Gjaldbæk

Tirsdag den 28. oktober. Vejrudsigten var ikke den bedste – jævn til hård sydvestlig vind – og jeg skulle først møde på arbejde klokken halv et. Det lignede en ”dovner” i sengen, men min bedre halvdel skulle møde på Nordfyns Gymnasium klokken halv ni. Jeg bestemte mig for at sætte lidt ind på ”good-will-kontoen” og fragtede fru en på plads på gymnasiet og fortsatte selv til Flyvesandet. Jeg fandt hurtigt min busk i klitterne, fik kaffen læsset i koppen og afsøgte havet. Der var ikke meget at hente, et par Rødstrubet Lom var det mest op-hidsende. Fra skovbrynet kaldte Sortmejsler og Topmejsler, iblandet enkelte Fuglekonger. Flokken kom ud i den busk, som gav mig læ og ly, og jeg gav mig til at checke fuglene. De var meget tæt på, så tæt på, at jeg ikke kunne fokusere på en meget kontrastrig fuglekonge. Den forsvandt hurtigt i krattet, og jeg måtte lade den gå, selvom jeg var sikker på, at det var en ”rødtoppet”. Efter et par minutter trak fuglene – én af gangen – tilbage til skoven, og jeg kunne igen se dem igennem. Én af dem satte sig kortvarigt i toppen af en af buskene – det var en fed Rødtoppet Fuglekonge – konen var tilgivet!

Voldsomt opmuntret af skæbnens gunst droppede jeg havobsen til fordel for kratlusk og begav mig mod campingpladsen. Der var mange mej-

ser og fuglekonger. Der er også en soveplads for Skovhornugle, som jeg lige skulle undersøge, jeg fandt dog kun gylp

En overflyvende Stor Korsnæb og en flok på knap tredive Silkehaler gav gode varsler for en i forvejen god dag. En stor flok af mejser og Fuglekonger holdt til i krattet ved plads 142, og jeg kiggede dem gennem med tanken om endnu en ”rødtoppet”. Pludselig hørte jeg et sortklireagtigt ”tjoiht” – ”den skal jeg se”, tænkte jeg. Der er kun Fuglekongesanger, der siger på den måde – i hvert fald på den aktuelle biotop. Jeg skulle ikke vente længe – et par sekunder efter landede en lille fugle i granen foran mig, blot tre meter væk. Fed, lang øjenbrynstribe, der var orangegul foran øjet, næsten hvid underside. Den svirrede foran mig og åbenbarede gul-

Fuglekongesanger – Fanø, 2003.
Foto: Michael Mosebo Jensen.

lig overgump. Fuglen var bestemt – oven i købet satte den sig, så man også kunne se dens gullig issestrib. ”What a day” – amtets første feltobs af Fuglekongesanger! Fuglen forsvandt sammen med mejserne videre rundt på campingpladsen.

I lys af den verserende årssartskonkurrence var det jo noget af et mål, jeg havde fået sat ind, desværre byder reglerne, at man holder hinanden orienteret, så med tungt hjerte måtte jeg ringe til min nærmeste konkurrent. Han modtog min obs med forbavsende indolence – det skyldtes muligvis, at han ikke havde adgang til transport, så han nøjedes med at antyde, at jeg måske bare havde set et ”rundstykke med smør”; men måske ville han ”rykke”, når han fik tid. Nu er han jo et menneske af kød og blod, så da han – vist nok efter en heftig indsats - fik køreledighed, tog han med. Fuglen blev hurtigt genfundet og blev set på lokaliteten frem til klokken 15.00 af i alt fire heldige og flittige ornitologer.

Samme aften var mange af amtets flittige feltbisser samlet på ”Slipshavns Flådestation”. Der var reception i anledning af en rund fødselsdag, en af foreningens få aktive kvinder krydsede grænsen mellem pige og kone. Mange spurgte til dagens oplevelse, jeg var sikkert ikke særlig svær

at få til at fortælle. De fleste ville lægge vejen forbi næste dag, hvad der da også var en halv snes stykker, der

*Fuglekongesanger – Fanø, 2003.
Foto: Michael Mosebo Jensen.*

gjorde. En enkelt uheldig var kommet så hurtigt hjemmefra, at han havde glemt sit overtøj. Han måtte i hast tage et ”smut” tilbage til Nyborg efter det - sensommeren var for længst passe! Det var dog det mindste af hans uheld den dag. Campingpladsen var som forandret, lige så mange fugle, der havde været dagen før, lige så tom virkede den denne dag. Vi checkede pligtskyldigst de få Fuglekonger, vi kunne finde. Efter et par timer opsummerede en enkelt situationen: ”Nu har jeg set 250 Fuglekonger – eller også har jeg set de samme 10 konger 25 gange”! Min egen indsats indskrænkede sig til at vise, hvor fuglen havde siddet!

Ringmærkning på Sydlangeland - efteråret 2003

Af Ole Tønder

Der blev i efteråret 2003 lige som sidste år både ringmærket i krattene vest for Keldsnor og i Gulstav Mose. Gulstav Mose blev dog kun brugt få dage. Nettene var placeret i rørskov, pilekrat og slåen/tjørne-krat. Der blev anvendt i alt 11- 15 net (99-123 netmeter) de fleste dage. De blev åbnet lidt før solopgang og lukket omkring middagstid, undtagen på gode dage, hvor der først blev sluttet hen på eftermiddagen. På dårlige fangstdage lukkedes før middag.

Der blev i år opnået daglig dækning i perioden 31/7-15/9. Resten af efteråret blev kun sporadisk dækket. Det blev til i alt 57 mærkningsdage i perioden 31/7- 1/11 (41 dage i 2002). Juli havde 1, august 31, september 17 og oktober 8. Dagsgennemsnittet endte på 35,6 fugle, hvilket ligger lidt under sidste års 37,5. Tidligere lå gennemsnittet på ca. 60. Det skyldes muligvis, at vi ikke ramte de helt store fangstdage i slutningen af september og i oktober, hvor vejret var godt, og at krattene er blevet for høje. Desuden var der mange blæsende dage i den sidste del af august, som traditionelt plejer at give godt. De bedste fangstdage blev 17/8 113, 7/8 90, 13/10 85, 25/8 79, 6/8 74 og 14/9 74.

Efteråret 2003 udmærkede sig igen ved et jævnt gennemtræk af småfugle uden de helt store udsving. Kun én dag fangedes over 100. De talrigeste arter blev Løvsanger med

288, Rørsanger 246, Kærsanger 234, Tornsanger 166, Gærdesanger 131 og Gransanger 121. Antallet af mærkede Rørsangere, Kærsangere, Gærdesangere, Løvsangere, Have-sangere, Gulbuge, Munke, Rødryggede Tormskader, Blåmejser, Musvitter, Rød-halse og Gransangere var højere i år, hvor i mod Gærdesmutter og Tornsangere skuffede med lavere tal. Der blev i alt mærket 49 forskellige arter, hvoraf de ”sjoveste” nævnes: Skovsneppe 1, Gøg 1, Skovhornugle 1, Blåhals 1, Græshoppesanger 1, Skægmeise 13 og Skovskade 1. Se i øvrigt tabellen over samtlige mærkede fugle pr. 5-døgnperiode.

Årets total blev på 2 031 mærkede fugle, hvilket må siges at være pænt den delvis ”tynde” dækning taget i betragtning. Endnu et år har krattene ved Keldsnor bevist, at de er velegnede til ringmærkning, men desværre giver de ikke helt så mange fugle som tidligere.

Til sidst en tak til alle de fynske ornitologer, der i løbet af sæsonen kikkede forbi og så, hvordan vi arbejdede. Håber vi ses næste efterår igen. Keldsnor Fuglestation er altid åben for besøgende.

Mærkningerne blev udført af Gumer González fra Spanien, Jan Holm Jensen, Jacob Sterup og Ole Tønder.

Art \ Dato	31/7-3/8	4-8/8	9-13/8	14-18/8	19-23/8	24-28/8	29/8-2/9
Spurvehøg							
Fasan				1			
Skovsneppe							
Gøg						1	
Skovhornugle							
Digesvale				1			
Gul Vipstjert				2			1
Skovpiber				2		1	1
Gærdesmutte		1					1
Jernspurv	5		1		1	1	2
Rødhals			1				5
Nattergal		4	5	1		1	
Blåhals							1
Rødstjert	1	3	1	2		17	8
Bynkefugl						1	1
Solsort	2	4	3	1	1	2	
Sangdrossel	1	3			3		
Vindrossel							
Græshoppesanger							
Sivsanger	1	5		1	2	3	1
Kærsanger	31	78	56	30	13	13	5
Rørsanger	32	37	13	43	23	30	19
Gulbug	8	16	13	8	6	3	3
Gærdesanger	6	42	22	15	5	7	11
Tornsanger	14	43	29	23	7	16	12
Havesanger	6	13	3	8	2	12	11
Munk	2	3	4	8	6	10	31
Gransanger		7	3	4	3	3	1
Løvsanger	6	30	45	46	23	54	54
Fuglekonge							
Grå Fluesnapper						1	1
Br. Fluesnapper		1	2	1	1	9	2
Skægmejse	11			2			
Halemejse							
Blåmejse	11	22	6	3	2	3	1
Musvit	12	8	7	1		3	1
Korttået Træløber		1					1
Rødrygget Tornskade	6	8	2		1		
Skovskade							
Stær	3					1	
Skovspurv							
Bogfinke							
Kvækerfinke							
Grønirisk		1	1	1			
Grønsisken							
Lille Gråsisken							
Dompap							
Gulspurv	2						
Rørspurv	3	13	2	5	5		1
SUM	163	343	219	209	104	192	175

Ringmærkning på Sydlangeland - efteråret 2003, inddelt i 5- døgns perioder

Art \ Dato	3-7/9	8-12/9	13-15/9	20-21/9	12-14/10	28/10-1/11	SUM
Spurvehøg			1				1
Fasan							1
Skovsneppe					1		1
Gøg							1
Skovhornugle					1		1
Digesvale							1
Gul Vipstjert							3
Skovpiber							4
Gærdesmutte		1	3	1	16	3	26
Jernspurv		4	5	3	4	1	27
Rødhals	7	8	22	5	59	12	119
Nattergal							11
Blåhals							1
Rødstjert	11	6	8				57
Bynkefugl	1	3					6
Solsort	2		1	1	2	2	21
Sangdrossel			2	1	4	2	16
Vindrossel					1	2	3
Græshoppesanger			1				1
Sivsanger		1	1				15
Kærsanger		5	3				234
Rørsanger	19	19	8	2	1		246
Gulbug	1	4					62
Gærdesanger	5	12	6				131
Tornsanger	5	11	6				166
Havesanger	3	2	1	1			62
Munk	9	12	21	6	2	1	115
Gransanger	5	28	31	15	18	3	121
Løvsanger	6	17	5	2			288
Fuglekonge	1	1			3	6	11
Grå Fluesnapper		1					3
Br. Fluesnapper	1	2	1				20
Skægmejse							13
Halemejse						9	9
Blåmejse		1	1	1	6	16	73
Musvit	2				1	11	46
Korttået Træløber		1					3
Rødrygget Tornskade							17
Skovskade					1		1
Stær							4
Skovspurv		1				2	3
Bogfinke					7		7
Kvækerfinke						1	1
Grønirisk							3
Grønsisken		7			12	9	28
Lille Gråsisken					1		1
Dompap		1					1
Gulspurv	1				1		4
Rørspurv	3	6	1	3			42
SUM	82	154	128	41	141	80	2031

Ringmærkning på Sydlangeland - efteråret 2003, inddelt i 5- døgns perioder

Aflæsninger

Der blev ikke aflæst nogen udenlandske småfugle i år, kun lokale fugle som Tomsangere, Rørspurve, Solsorte, Gulspurve, Mejsler og Rørsangere, som var vendt tilbage til området 1-

2- 3 år efter mærkning samme sted. Tillige blev der aflæst en del udenlandske Sølvmåger og Skarver i fx Keldsnor og på Bagenkop Havn.

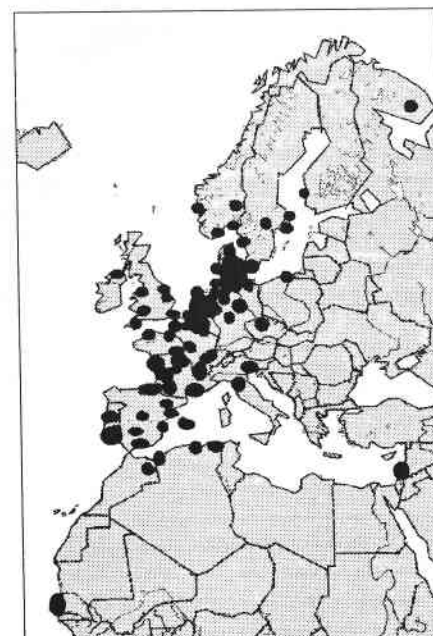
Genmeldinger fra udlandet

Art	Mærkningsdato	Aflæsningsdato	Sted
Bogfinke	26/8- 01	25/3- 03	Nottinghamshire, England
Munk han 1K	31/8- 02	23/9- 02	Liège, Belgien
Rørsanger	03/8- 02	17/8- 02	Antwerpen, Belgien
Rørsanger	30/8- 99	13/9- 02	Brabant, Belgien
Gulbug	30/7- 99	08/8- 01	Udine, Italien
Løvsanger	06/8- 00	20/4- 02	Latine, Italien
Rørsanger	13/8- 03	26/8- 03	Lot-et-Garonne, Frankrig
Rørsanger	07/8- 99	25/8- 03	Antwerpen, Belgien

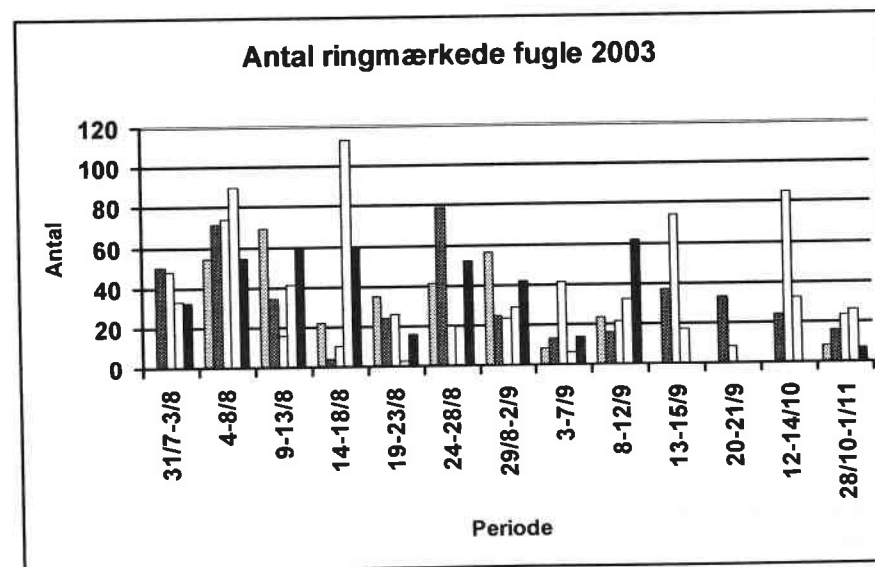
Nedenfor vises en tabel angående lokalt aflæste småfugle siden 1994. Den viser hvor mange år efter mærkning aflæsningen er foretaget og hvor mange forskellige fugle der er tale om.

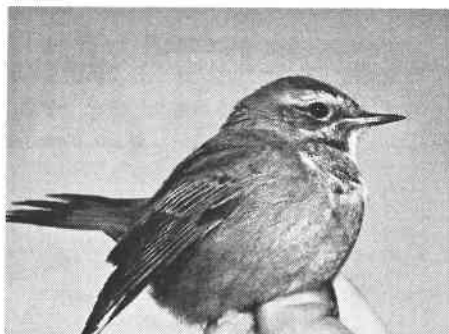
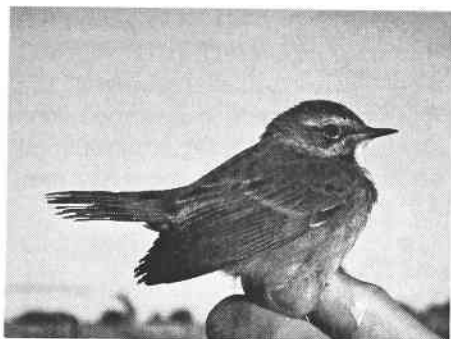
Art	Antal år efter mærkning						Total	Forskellige individer
	1	2	3	4	5	6		
Gærdesmutte	2	1					3	2
Jernspurv	1	2					3	3
Solsort	4	1	1				6	4
Kærsanger	1	1	1				3	3
Rørsanger	12	1	5	2		1	21	17
Gulbug	2	1					3	3
Gærdesanger	1						1	1
Tornsanger	11	3	4				18	17
Havesanger		1					1	1
Gransanger	4	2					6	6
Løvsanger	1						1	1
Halemejse	2						2	2
Sumpmejse					1		1	1
Blåmejse	4		1				5	5
Musvit	2		1				3	3
Karmindompap	1						1	1
Gulspurv	5	3	1				9	9
Rørsurv	2	1					3	2
Total	55	17	14	2	1	1	90	81

Tabel udarbejdet af Jacob Sterup

Alle genmeldte fugle, mærket på Sydlangeland

Efterårets fineste fangst – en Blåhals, der gik i nettet tirsdag den 2. september klokken 6.45. Der var tale om en ung han, sandsynligvis af den nordlige race. De to racer af Blåhals – nordlig og sydlig kendes primært fra hinanden på, at der er en rød hhv. hvid plet i det blå bryst. På Fyn er Blåhals ret sjælden. Bortset fra en Sydlig Blåhals, som holdt til i Gulstavområdet nogle dage i april 2002, er arten ikke set i amtet siden 30/6 1994 i han Keldsnor (THH). Arten er sandsynligvis overset, den gør ikke meget væsen af sig på trækket, hvor rastende fugle skulker i grøfter eller rørområder. Mange af de fynske observatio-

ner drejer sig da også om ringmærkede fugle. Arten er sandsynligvis lettest at finde på forårstræk – man bliver ofte opmærksom på den via dens røde overgump, så hvis du ser et glimt af en lille fugl med rød overgump, som skulker i lav vegetation eller rør, bør du have muligheden for Blåhals i tankerne.

På landsplan er arten gået meget frem de senere år, idet den sydlige race har bredt sig sydfra og den yngler i dag flere steder i Sønderjylland og i de senere år også længere mod nord. Første ynglefund var i Magisterkog i 1996.

Efterår på matr. Nr. 10 b, Refsvindinge

Af Kurt Kristensen

Her følger sidste del om fuglelivet i Kurt Kristensens have. Vi takker for bidragene, der tydeligt har vist, at man ikke behøver at bevæge sig langt for at få fine oplevelser med iagttagelser af fuglene.

Så gik de første ni måneder af året med fugle i haven.

Her i oktober ser jeg jævnlig Musvåger på træk i sydvestlig retning. Antallet er jo som sædvanlig noget svingende, men på gode dage har jeg set op til 400 på en dag. I årene efter at vi har fået Storebæltsbroen er det som om trækket rammer Refsvindinge i større grad end tidligere.

Ligeledes her i de første dage i oktober har vi ofte mulighed for at se et godt træk af gæs. Kortnæbbet Gås, som jo kommer fra det nordlige Sibirien, har deres trækrute lige hen over haven. Trækket sætter som regel ind ved 10,30 tiden og kulminerer en times tid senere. En god dag har givet op til 1200 fugle, det er det største tal jeg har set her på een dag.

I sidste halvdel af Oktober er her et tidligt morgentræk af meget lavtflyvende Alliker og som regel i meget spredte flokke. Største træk på en morgen var omkring 800. Alt i alt et nogenlunde livligt sted hvad træk angår.

Hvis vi taler om småfugle, så har her været godt besøgt af Stillits og Grønsiken. Det må være den række med hvidgran i hegnet, der næsten

hvert år har mængder af kogler, der holder dem til. Rødeltræerne bliver også godt besøgt, og Sjaggere og Vindroslerne gør sig til gode med de nedfaldne æbler.

Ved foderpladsen er der som sædvanlig meget liv, mest af de mere almindelige standfugle og vintergæster. Lidt ekstraordinært for stedet her kan nævnes besøg af Kernebider, Skovskade, Træløber og Spætmejse.

Hvis jeg skal nævne et par af de helt store overraskelser, så havde vi den 21. november 1996 held til at se Kongeørn. Det var sikkert den unge ørne, som på det tidspunkt opholdt sig ved Ravnholt. Den sad i et stort træ ca. 400 m her fra haven.

En anden overraskende observation var den 16. december 1998 kl. 15,30, da kom der en Mosehornsgule og satte sig på marken ca. 50 – 70 m her fra haven.

Nu ser vi frem til et nyt og forhåbentligt godt fugleår med mange gode oplevelser.

Dette var et lille indblik i, hvad et meget begrænset areal kan byde på, rent fuglemæssigt. 108 arter er der set her fra haven, i den tid vi har boet her.

Stillits, en af de mange arter, som man kan træffe i Kurts Have.
Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Fra felten

Af Martin Søgaard Nielsen

Denne udgave af "Fra felten" dækker perioden 30. september - 15. februar. Perioden har budt på mange forskellige spændende observationer, og nedenstående skema illustrerer med al tydelig, hvor stor artsdiversiteten er. Der er ikke ret mange amter i landet, der kan hamle op med disse observationer fra så mange og vidt forskellige artsgrupper - i hvert fald ikke i nedenstående "hårde" kategori!

- Periodens "hårde" observationer -

Lunde	Horseklint (4. fund)
Sodfarvet Skråpe	Horseklint 9/10 + 11/10
Tundrasædgås	Hvidkilde Sø <u>22</u> 24/1
Kongeederfugl	Horseklint 6/12
	Lyø 3/1
Storfalk sp.	Humble 16/11
Tredækker	Nørreballe Nor 23/10
Islandsk Stor Kobbersneppe	Bøjden Nor 14/10 (6. fund)
Hærfulg	Brobyværk 26/11
	Nr. Broby 28/11
Lille Flagspætte	Nyborg 28/10
Sibirisk Sortstrubet	Husby Strand 2-12/10 (1. fund)
Bynkefulg*	
Fuglekongesanger	Flyvesandet 28/10 (4. fund)
Hvidbrynet Løvsanger	Knudshoved 5/10 (5. fund)

Lille Lappedykker

Ny Fynsrekord: 30/1 529 Seden Strand (SG).

Nordisk Lappedykker

29/10 1 Arreskov Sø (EDA). 12/12 1 Havet ud for Monnet (EDA). 1/1 1

Helnæsdæmningen (MMJ). 12/2 1 Seden Strand (DMZ, KDJ).

Sodfarvet Skråpe

For andet år i træk er arten set i amtet. 9/10 1 NV Horseklint (SG, PRA, HEA). 11/10 1 N Horseklint (MRP, KHL).

Der blev set mange Suler. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Sule

Der er kun observationer er fra Horseklint: 11/10 2 N, 12/10 35 N, 14/10 1 N, 14/12 1 N, 15/12 2 N, 16/12 1 N.

Sædgås

Vintermaximum ved Fønsvang blev 1/2 230 (LLC) og 10/1 119 (MMJ).

Tundrasædgås

23/12 + 3/1 1 Vårø, Taasinge (EEE, FSH). 24/1 22 Hvidkilde Sø er klart ny Fynsrekord (HKn m.fl.). I dagene sås stadig 4-7 individer

Kortnæbbet Gås

2/11 19 V Fakkebjerg (MMJ m.fl.). 7/11 47 R Gulstav (SØB). 28/12 1, 1/1 5 T Jersore (PRA, ESM, EDR). 24/1 1 Vesteregn (OHG).

Blisgås

17/1 115 Jersore (JEB) er vintermaximum.

[Indisk Gås]

31/1-1/2 1 ad Siø (NRA m.fl.).

Lysbuget Knortegås

Vinterens største flok holder som vanligt til på Nordfyn. Ved Fogense er der således set op til 51 - 8/2

(JEB). Derudover følgende observationer: 11/1 2 Vårø, Taasinge (EEE). 12/1 3 Horne Land (FSH). 18/1 4 Monnet (PVR).

Skeand

Der har i perioden ligget rigtig mange i Brændegård Sø, og den gamle fynsrekord på 500 er flere gange slået med længder. Maximum var 9/10 820 (OHG).

Rødhovedet And

23/10 1 ad hun Henninge Nor (OHG). 8-9/12 1 ad han Tryggelev Nor (EEE m.fl.). Hvor er ynglen blevet af?

Kongeederfugl

6/12 1 1k han N Horseklint (THH m.fl.). 3/1 1 2k han R Lyø (RBZ)

Lille Skallesluger

Arten ankom på nøjagtig samme rekordtidlige dato som sidste år: 12/10 1 Brændegård Sø (GJØ).

Sort Glente

30/9 1 S Tryggelev Nor (RSJ). 4/10 1 T Gulstav (SØB).

Rød Glente

Efterårstrækket på Sydlangeland fremviste fornemme tal omkring månedsskiftet til oktober: 30/9 17 SV, 1/10 84 SV (ny fynsrekord) heraf 44 i en skruer!!!, 2/10 17 T, 4/10 6 S, 5/10 17 SV De store tal er en følge af kombinationen af massivt indtræk på Sjælland, bla. 30/9 402!!! TI Stevns, og gunstige vejrforhold. Lærdommen er derfor; hold dig orienteret om træktallene på Sjælland, det kan give et praj om trækket på Fyn dagen(-e) efter.

Rørhøg

Igen i år en sen forekomst: 26/10 2 1k R Tryggelev Nor (OHG).

Musvåge

Efteråret gav pænt med træk med 2 kulminationer.

	28/9	30/9	1/10	2/10	12/10	13/10
Knudshoved	720 TI	-	-	-	382 TI	1395 TI
Nyborg	-	281 SV	234 T	-	-	-
Horne Land	610 SV	811 SV	440 SV	-	155 SV	970 SV
Sydlangeland	-	2084 SV	514 SV	700 T	100 T	-
Ristinge Klint	-	-	-	201 V	2153 SV	-

Maksimumstræktal for Musvåge.

Kongeørn

13/10 1 1k TI Knudshoved (LGN).
3/12 1 R juv Tranekær (Gunnar Pedersen).

Storfalk sp.

16/11 1 SV Humble (SØB).

Vandrefalk

Langelandsbrofalken glimrede sidste år ved sit fravær, men samme? fugl har i denne vinter været stationær i området.

Trane

Der har været orienteringsforvirrede Traner på spil! Først den ene vej.....17/11 30 S Ålækkeskoven, Odense (HMØ). Så den anden vej..... 30/11 30 NØ Nårup (HHJ), 40 N Fredmosen (SØB)....så den første vej igen 1/12 32 S Rødberghavn (SØB).....samme flok hver gang? Sidst 2 forfrosne fugle 24/1 2 Tvede Skov.

Stor Præstekrave

Arten er truffet i alle periodens måneder på nær januar. Antal fund: oktober: 5, november: 2, december: 1 og februar 5 indtil 15/2. Fundene fordeler sig på 10 lokaliteter.

Sortgrå Ryle

9/10 1 V Flyvesandet (MMJ). 11/10-18/11 op til 3 Fyns Hoved (THH m.fl.). 12/10 1 Keldsnor (JSA). 20/12 2, 28/1 1, 11/2 1 Knudshoved Færgenhavn (NBJ, LIS, HKN). 1/2 1 Mågeørne (RSJ, DMZ).

Tredækker

23/10 1 Nørreballe Nor (SØB).

Enkeltbekkasin

14/10 3, 28/10 2 Gulstav Mose (JSA, SØB). 15/10 1 død Tryggelev Nor (LBR, KBR). 21/10 5 Sandager Næs (DMZ, RSJ). 23/10 1 Stige Ø (TSK). 30/12 1 Thurø Bund (AB).

Islandsk Stor Kobbersneppe

14/10 1 Bøjden Nor (NBJ) er amtets 6. fund.

Stor Regnspove

Den hidtige rastrekord på 268 er slået af hele 2 lokaliteter: 2/10 **375** Storeholm (OHG). 29/11 **350** Flyvesandet (AVL).

Sortklire

29/11 1 Fællesstrand er seneste observation i amtet (MRP, KHL).

Svaleklire

Vinterfund er nu snarere regelen end undtagelsen: 25/1 1 Tarup Vandmølle (PRA).

Mudderklire

Vinterfund er også for denne klire ved at være årlige: 3/1 1 Odense å's udløb (GJO).

Storkjove

Horseklint: 11/10 2 N, 12/10 3 N (MRP m.fl.).

Almindelig Kjove

Horseklint: 10/10 1 S, 11/10 3 N, 12/10 9 N (flere). Dovnsklint: 17/10 1 FU, 27/12 2 SV, 3/1 1 FU (flere). Vognsbjerg: 5/12 7 S, 14/12 2 T (SØB).

Mellemkjove

14/12 1 juv N Strandvænget, Nyborg (ESM).

Sorthovedet Måge

30/12 1 1k Keldsnor (OHG).

Sildemåge

11/2 1 Thurø Bund (EEE). Usædvanligt med Sildemåge i februar.

Middelhavsmåge

Dovnsklint / Bagenkop Havn / Klise Nor 13/10 1 1k, 1+ ad i hele perioden (JSA, OHG m.fl.). 25/10 1 1k Løkkeby Enge (OHG). Og så et meget usædvanligt byfund: 29/11 1 R ad ved Gråbrødre parkeringshus i Odense!!! (OHG). Det er i øvrigt bemærkelsesværdigt at såvel Middelhavsmåge som Kaspisk Måge nu er truffet i Odense! Fyns kommende mågeby?

Kaspisk Måge

4/10 1 1k Husby Strand (HEL). I hele perioden 1 1k 2003 / 2 k 2004 Bagenkop Havn.

Ride

Kraftigt blæsevejr i december gav pæne tal for Horseklint: 6/12 36 R, 7/12 44 N, 14/12 130 N, 15/12 73 N, 16/12 **296** N.

Havterne

11/10 1 Knudshoved (NBJ, LIS)
12/10 1 N Horseklint (MRP m.fl.)
tangerer amtets seneste (12/10-2001 1 1k Bagenkop Havn).

Alk

15/12 270 N, 16/12 304 N Horseklint (flere).

Lomvie/Alk

14/12 339 N, 15/12 1001 N, 16/12 1102 N (flere).

Søkonge

7/1-15/2-? 1 Knudshoved Færgenhavn (PRA m.fl.). 2/2 1 S Rudkøbing Løb (NRA).

Lunde

8/2 1 NV Horseklint (MMJ, SG) er amtets kun 4 fund Dette kan undre, når der hvert år er en hel del observationer på såvel Nordsjælland samt Vejle og Århus amter.

Slørugle

Ynglesæsonen blev succesfuld med 3 par der tilsammen fik 9 unger på vingerne.

Mosehornugle

Set på følgende lokaliteter: Helnæs Made, Nakkebølle inddæmning, Monnet, Slipshavn og Avernæs.

Hærfugl

26/11 1 Brobyværk og sandsynligvis samme fugl sås 28/11 i Nr. Broby.

Vendehals

30/9-2/10 1 Frøbjerg Bavnehøj (EDA) er en sen forekomst.

Grønspætte

I perioden er en hørt og set i Svaninge Bakker (GKN m.fl.). 30/9 + 5/1 1 Svendborg Naturskole.

Amtets 4. Lunde var knap så præsentabel. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Lille Flagspætte

28/10 1 TI til R Skaboeshuse, Nyborg (KUH) er kun 2. fund i løbet af de sidste 15 år!

Bjerglærke

17/10 5 R Lyø (RBZ). 19/10 8 R Husby (MMJ). 31/10 8 V Dovnsklint (HKN, SG). 3/11 3 SV Emtekær Nor (MSN, THH). 23/12 3 R Stige Ø (GJO). 30/12 1 Thurø Rev (NAN). Monnet har i perioden haft op til 3 rastende.

Landsvale

6/11 2 SV Bagenkop Havn (SØB).

Rødstrubet Piber

2-11/10 1 Østerøsø (THH m.fl.).

Bjergpiber

Der har i efteråret og vinteren været invasion af arten. Dette bærer indberetningerne fra Fyns Amt dog ikke det store præg af! Det kan skyldes den klare tendens at fynske ornitologer oftere twitcher arter frem for at finde dem selv!

2/11 2 Helnæs Strand (THH, MSN), 1 Gulstav (MMJ m.fl.). 7/11 1 Stige Ø (RYT). 9/11 2(1 med ring!) Hasmark Strand (OBO). 28/11 7, 5/1 8 Bispeeng (THH). 5/11 + 10/1 1 Slambassinet (THH, SG). 27/1 1 Nakkebølle Inddæmning (NBJ).

Gul Vipstjert

3/11 1 Gulstav (SØB) er sent.

Hvid Vipstjert

Mindst 2 "overvintret" traditionen tro i et gartneri i Marslev (MRP). 21/12 sås en svækket fugl ved Odense Å (KEG).

Silkehale

24/10 sås de første fugle i vinterens invasion. Der er set en del 3-cifrede flokke hvoraf dem over 200 nævnes: 24/11 200 R Gulstav (EEE). 27/11 200 OF Svendborg (EEE). 1/12 202 R Odense C (MSN). 14/1 215 R Vornæs (PVR).

Sibirisk Sortstrubet Bynkefugl*

2-12/10 1 hun Husby Strand (MMJ, THH) er 1. fund i amtet af denne race. Læs meget mere om fundet i Havrevimpen 3/2003.

Sangdrossel

Ingen observationer i tiden 19/11-2/1, men 6 observationer af 6 fugle i januar.

Munk

21/12 1 Odense (PDS). 6/2 1 Mullerup Skov (TMØ).

Fuglekongesanger

Efterhånden som der blev fundet det ene "bryn" (=østlige sangere fra artsgruppen *phylloscopus* der har kraftig øjenbrynsstribe) efter det andet i det vestjyske, blev redaktøren mere og mere opsat på at finde et fynsk "bryn". Efter mere end 100 timers intensiv jagt gav det endelig pote!

28/10 blev lykkedagen hvor SG endnu en gang gennemtjekkede en flok mejser og Fuglekonger. Først fandt han en Rødtoppet Fuglekonge og kort efter fandt han amtets kun 4. Fuglekongesanger – men faktisk den første der er feltobset.

Hvidbrynet Løvsanger

5/10 satte THH grå hår i hovedet på en del fynske ornitologer. Han nød amtets 5. Hvidbrynede Løvsanger i 1 minut hvorefter den forsvandt sporløst, hvilket de tililende ornitologer selvsagt ikke var tilfredse med.

Gransanger

Efter en nat med minus 14 grader! observerede THH 2 "Vikingsangere" der skutede sig i lave siv ved Bispeeng i Odense.

Løvsanger

26/10 1 SY! Sønderhjørne (PDP).

Rødtoppet Fuglekonge

21/10 1 Dovnsklint (NBJ). 28/10 1 sammen med Fuglekongesangeren! Flyvesandet (SG). 31/10 1 Lunden, 1 Gulstav Østerskov (SG, HKn). 2/11 1 Gulstav (NBJ, LIS). 18/11 1 Fyns Hoved (THH).

Nøddekrige

2/10 2 NV, 5/10 1 TI Knudshoved (THH, PRA). Gulstav / Dovnsklint: 12/10 1, 14/10 2, 15/10 1, 17/10 1, 26/10 2, 29/10 1 TF, 31/10 1 TF,

1/11 1, 2/11 3, 3/11 1, 16/11 1. 19/10 1 Hvidkilde Sø (NRA). 8/1 1 Ejbygade, Odense (BLR).

Allike

13/10 9450 TI Knudshoved (LGN). 13/10 3300 SV, 14/10 3340 SV Horne Land (PDP).

Lille Gråsiken

12/10 1 1k RI Keldsnor (JSA). 3/1 5 R Odense (SG). 14/1 3 R Bispeeng (TSK).

Lille Korsnæb

Der er kun sølle 4 observationer fra perioden af henholdsvis 7,1,10 og 8 fugle!!! Det er vitterlig antiklimaks i forhold til sidste efterårs massive invasion.

Stor Korsnæb

Modsat artens "lillebror" er der bemærkelsesværdigt *mange* observationer: 8/10 1 han + 2 hunner R Flyvesandet (THH). 12/10 12 V Ristinge Klint (OHG). 13/10 1 OF Sundet (LBR). 15/10 Dovnsklint 1 TF (LBR m.fl.). 16/10 1 T Horne Land (PDP). 24/10 3 R Ulbølle (NBJ). 28-30/10 1 Flyvesandet (SG m.fl.).

Laplandsværting

6/10 1 R Fyns Hoved (THH). 26/10 1 SV Dovnsklint (OHG). 17/1 1 Emtekær Nor (GKN m.fl.)

Brandsø bliver naturø

Fra Fyns Amt

Nedenstående glædelige nyhed for alle, der interesserer sig for den fynske natur stod at læse i en pressemeddelelse fra Fyns Amt den 14. januar 2004. Brandsø ligger midt i Lillebælt umiddelbart vest for Wedellsborghalvøen.

Ejeren af den lille ø Brandsø i Lillebælt og Fyns Amt har netop indgået en aftale om at genskabe og bevare øen som et naturområde for altid.

Aftalen med ejeren, WEFRI A/S, der blandt andet ejer det vestfynske gods Wedellsborg, betyder, at besøgende til øen i fremtiden vil blive mødt med synet af en enestående ø med lave græssede bakker og lave klinger mod kysten og en gammel løvskov helt ud til vandet mod nordøst. Hvis man går i land, vil man på længere sigt kunne opleve artsrige, græssede våde og tørre enge, en sjælden mose, mange forskellige fugle og, hvis man er heldig, en flok krondyr, hjorte eller andre vilde græssende dyr.

Øen i Lillebælt

Brandsø er en ø på ca. 200 ha. Øen rummer i dag en ældre løvskov på 30 ha og 75 ha tilgroede moser og strandenge, mens resten af øen har været intensivt drevet med juletræsproduktion. Juletræsproduktionen er under afvikling, og aftalen betyder, at der ikke skal være landbrugsdrift på øen i fremover.

Ifølge aftalen skal de naturlige vandstandsforhold på hele øen genskabes, arealerne med juletræer omdannes til vedvarende græsningsarealer, og vildtet får lov til at afgræsse hele øen.

Højmosen gendannes

Mosen indeholder rester af en højmose, der har været ved at gå til, blandt andet fordi birketræerne har bredt sig på området i takt med at vandstanden er faldet. Amtet forventer, at aftalen med WEFRI A/S vil kunne føre til at højmosen gendannes. Højmoser er meget sårbare og er derfor en sjælden naturtype. Højmoser ødelægges, hvis de tilføres kvælstof og fosfor. Netop på Brandsø midt i Lillebælt, hvor der er langt til gødningskilder, skulle der være de bedst mulige forhold for, at højmosen kan udvikle sig igen.

De vilde dyr som krondyr og hjorte vil sørge for at holde beplantningen nede, så lyset kan trænge igennem. Det vil sikre øen som en værdifuld ynglelokalitet for mange fuglearter, og det vil sikre levevilkårene for engenes mange planter.

Offentligheden har fortsat adgang til Brandsø efter naturbeskyttelseslovens bestemmelser. Det vil sige, at man frit kan gå i land og færdes på størstedelen af øen, da den vil være udyrket.

Amtet forventer, at Brandsø med den indgåede aftale med tiden vil udvikle sig til et naturområde på højde med Romsø og Æbelø.

Opfyldning af Slambassinnet ???

Af Kurt Due Johansen

En fremragende fuglelokalitet ved Odense Fjord er truet af udslettelse...

Slambassinnet skal efter planerne fyldes op med 231.100 m³ bundmateriale

Slambassinnet får dødsstødet her i foråret, hvis det står til Odense Havnevesen. Havnevesenet vil fylde bassinet op med 231.100 m³ bundmateriale fra Odense Kanal og fjord. Det betyder af bassinet i sin nuværende størrelse vil fyldes op med 1 meter slam. Og det vil betyde dødsstødet for den meget fine fuglesø, der er i området.

Faktisk er det Nordfyns andenstørste sø!

Ornitologer i hobetal har her glædet sig over tusindvis af vadefugle, herunder herlige arter som Damklire, Odinshane og Kærløber. Stedet har også kunnet byde på Dværgrmåge, Sortterne og Hvidvinget terne. Der raster mange ænder, følger man lokaliteten året rundt får man set alle vore almindelige svømmeænder. Om vinteren kan man se Mosehornugle og Bjergpiber, af og til også Laplandsværpling. Det er imidlertid ikke kun på grund af sine mange spændende arter, at Slambassinnet bør bevares. Med sin beliggenhed blot 10 km. fra Odense giver det en unik mulighed for odenseanerne for at få naturoplevelser, som man ellers skal rejse langt efter. Det er der i øvrigt også mange, der benytter sig af. En meget vigtig grund

til at bevare Slambassinnet er dets naturformidlingsmæssige værdi. Man ser fuglene fantastisk godt - og tæt på. For lærere i biologi og naturfag kan man ikke få et bedre "klasselokale", når børnene skal lære om fugle og natur - og sammenlignet med for eksempel Vigelsø er det noget lettere og meget billigere at komme til Slambassinnet. Der er allerede lærere, som benytter sig af muligheden for at give eleverne en fin naturoplevelse ved Slambassinnet. Naturvejlederne holder også jævnligt ture til stedet.

DOF-FYN mener, at søen bør være omfattet af naturbeskyttelseslovens paragraf 3 og vil klage til amtet.

Udover opfyldningen af området frygter DOF-FYN, at opfyldningsmaterialerne vil forgifte fugle i hobetal. Det viser sig nemlig, at bundmaterialerne er belastet med zink, kobber og kviksølv på mellem 2 og 2,5 gange baggrunds niveauet. Desuden er materialerne forurenede med det giftige tributyltin, som bruges til at behandle skibe med for at hindre begroning. Niveauet af dette stof ligger mellem 43 og 113 gange baggrunds niveauet. De mange, mange fugle som bruger Slambassinnet til at tanke op, risikerer

at blive belastet med tungmetaller og tributyltin.

Vi ønsker søen i Slambassinnet bevaret, hvilket kan ske ved at afskære den fra det nordlige område ved en dæmning. Det oprensede materiale bør deponeres på et kontrolleret sted. Det kunne være på lossepladsen 500 meter syd for Slambassinnet. Her er fx grundvandet beskyttet med en mem-

bran Vi har sager nok, hvor fortidens skødesløse omgang med miljøgifte viser sig som en meget ubehagelig og også dyr gave til eftertiden. Odense Havnevesen har chancen for at udvise rettidig omhu!

Vi håber, at Odense Havnevesen vil vise sig som en virksomhed, der også tænker på de miljømæssige hensyn.

Lokalitetsnavne i Odense Fjord

Af Kurt Due Johansen

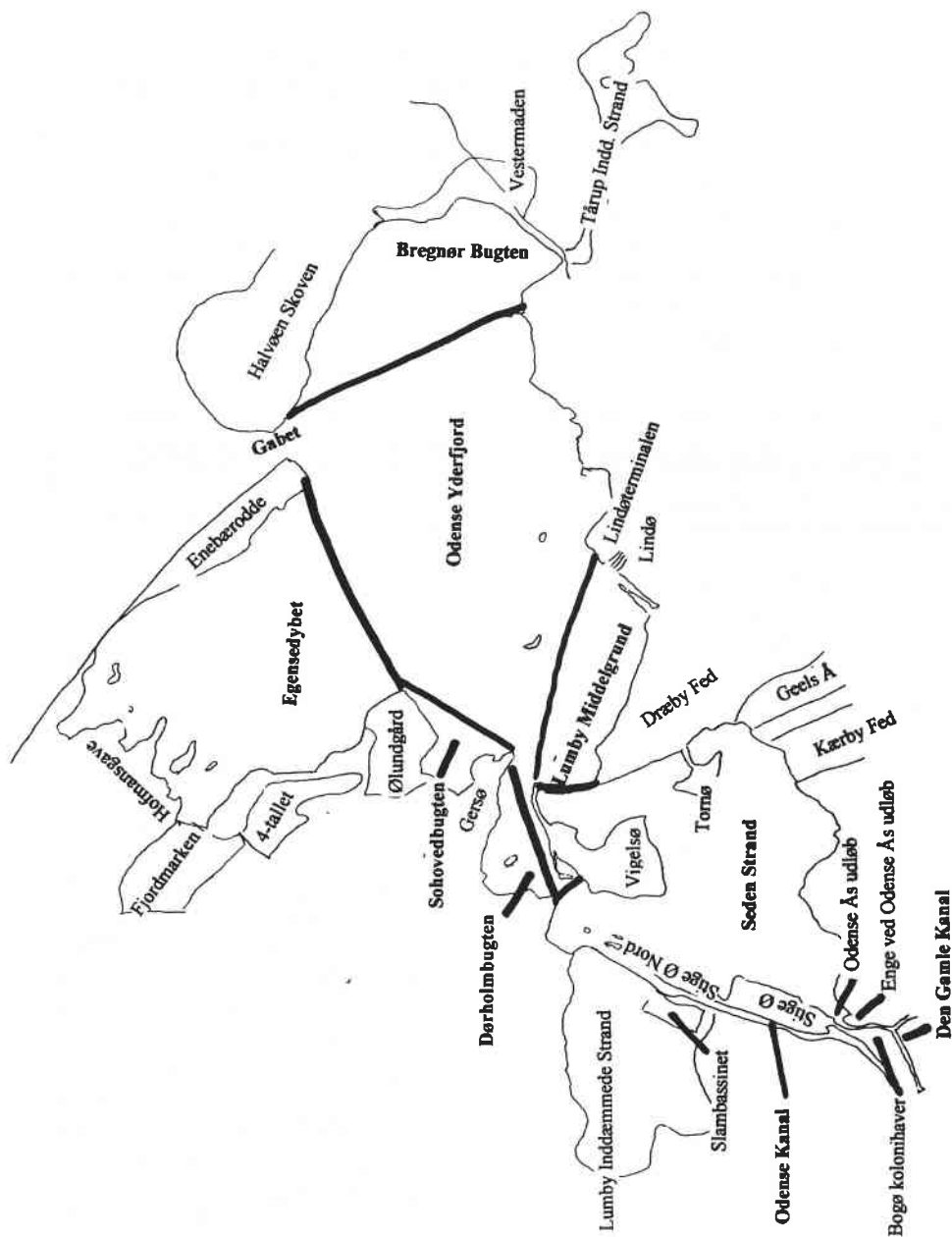
Du kender det fra DOF-FYNs hjemmeside eller fra årsrapporten - unøjagtige stedangivelser. Fx Enebærrodde, hvor der er angivet fugleobservationer fra både selve Enebærrodde, fra Kattegat ud for Odden og fra fjorden. Eller Slambassinnet, hvor der angives forekomst af sangsvaner, som er set uden for bassinet, på markerne.

Uden at være pedantisk, så er det faktisk vigtigt, at man nøjagtigt angiver, hvor man har set sine fugle. Det bliver mere og mere vigtigt i diverse fredningssager, klager over miljøgodkendelser eller simpelthen til lokalitetsbeskrivelser. Det er dog vigtigt at vide om de sangsvaner der er angivet fra Slambassinnet, rent faktisk er set i bassinet, eller udenfor. For skal man skrive en artikel om Slambassinnet, er

observationer uden for området jo uvedkommende.

Problemet med unøjagtig lokalitetsangivelse er generelt, men specielt i Odense Fjord-området, hvor mange ornitologer kommer, ville det være rart, hvis man brugte de samme lokalitetsnavne.

På det medfølgende kort over Odense Fjord med tilstødende områder er der et bud på de lokalitetsnavne, som bør bruges. Hvis man observerer fugle uden for de angivne lokaliteter, foreslås det at bruge betegnelsen: Mark vest for Ølund (og ikke Ølund), eller farvandet ud for Kærby Fed, Seden Strand (og ikke Kærby Fed). Generelt hvis man ser fugle på vandet ud for lokaliteten man befinder sig på, skriver man: Seden Strand ud for Stige Ø Nord.

Lokalitetsangivelser i Odense Fjord.

Gåseberetning

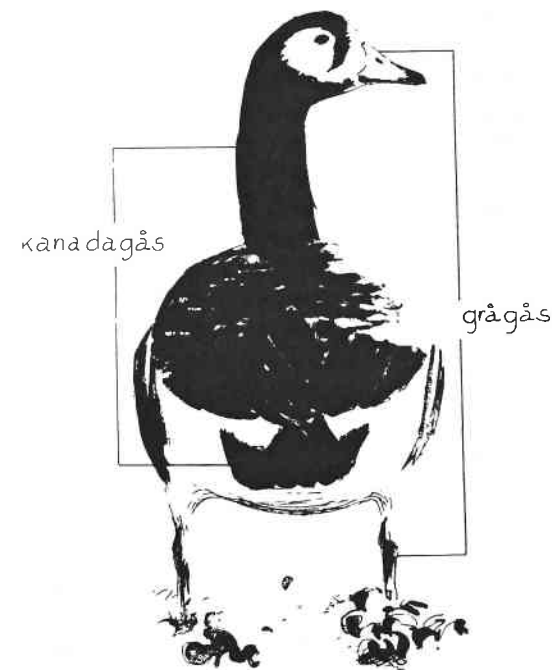
Af Aksel Hansen

Den 3. januar kikkede jeg nærmere på en svane – gåseflok, som i et stykke tid havde holdt til på en mark ved Vårø Isvej på Tåsinge. Flokken kunne let iagttages fra landevejen. Nærmest vejen på et stykke med vinterbyg holdt Grågæssene til, ca. 300. Blandt Grågæssene gik 4 Mørkbugede Knortegæs, som efterhånden ses ret almindeligt om vinteren her på egnen og for øvrigt også oversomrende i Øhavet.

På den bagvedliggende rapsmark gik først ca. 150 Canadagæs sammen med en enkelt Bramgås, og bagest helt op til diget gik ca. 250 Sangsvaner.

Der har været rygter om hybrider mellem Canadagås og Grågås på stedet, og ved en grundig gennemgang fandt jeg dem da også: 5 ungfugle, som i første omgang blev talt som Canadagæs, men nu skilte sig ret tydeligt ud.

Sort hals, forholdsvis kortere end Canadagåsens. Hvide kinder, ikke så skarpt tegnet som hos Canadagåsen, men af større udstrækning, i det der også er hvidt omkring øjnene og ved næbroden. Næbbet er rødligt som Grågåsens med mørk spids, men formen er lidt slankere. Benenes farve er også Grågåsens, blot lidt lysere. Halefjerene er sorte. De øvrige farver er stort set fælles for de to arter. Det må dog bemærkes, at afstanden var ret stor og vejret overskyet.

Turrapporter

Sort sol over DOF Fyn - 11 og 12. oktober 2003

Af Søren L.L. Rasmussen

Som en absolut nyskabelse var der fra turlledelsen på DOF Fyn planlagt en *Sort sol* tur til Tøndermarsken! En rigtig god idé, som jeg personligt havde glædet mig meget til!

Vi mødtes traditionen tro på P-pladsen ved Dalum Papirfabrik, hvor der var opsamling, så vi kørte i så få køretøjer som muligt! Turllederne Birte Sørensen og Niels Bomholt var på pletten og bød os velkommen til en tur med høj blå himmel og sol samt en lille regnbyge af og til – næsten perfekt vejr!

Vi var fire i Børges Volvo, der satte kursen mod Tønder, og på vejen derned fik vi en god sludder om løst og fast samt stoppede for at se på et Vibe- og Hjejletræk i Åbøl ved Toftlund, der rastede på en mark i det Sønderjyske.

Vel ankommet til vandrerhjemmet i Rudbøl, blev vi hurtigt indkvarteret i karlekammeret og gjorde klar til det store naturfænomen! Det viste sig, at mange af deltagerne på turen stødte til på vandrerhjemmet og havde i øvrigt lavet en lille udflugt ud af turen! I alt var vi 23 overmattede deltagere plus de løse der bare stødte til for at opleve sort sol over marsken.

Ved godt 17.00 tiden drog vi ud i Tøndermarsken for at være på plads

til at iagttage sceneriet. Helt præcist kørte vi til Magisterkrogen og gik ud af Gl. Digevej på nord siden af Vidåen, hvor den sidste snert af regndråber nåede os. Det viste sig ret hurtigt, at der var andre, som havde fået samme gode idé – ret beset var der en overgang, inden trækket var kommet helt i gang, flere tilskuere - ca. 400 - end stære! Men efter en times tid, hvor vi så på bl.a. den flotte Blå Kærhøg, Stor Regnspeve, Dobbeltbekkasin, Krikand og m.m. – se endvidere artslisten. Så begyndte stærene at komme i mindre flokke, der hurtigt samlede sig til større flokke! Lige før skumringen samlede stæreflokkene sig til to store flokke med flere hundrede tusinde Stære i, hvor vi næsten kunne fornemme suset og lugten, der hvor vi stod. Et rigtigt flot sceneri! På gåturen tilbage til bilerne styrede vores lugtesans os hen forbi et feltkøkken med gule ærter til busselskaberne, og vi fik skærpet appetitten til aftenmaden.

Hjemme på Rudbøl vandrerhjem ventede der nemlig en tre retters menu, som vi alle glædede os umådeligt meget til efter den kolde tur. Lynhurtigt satte vi os til bords efter hjemkomsten, og spændingen blev udløst; Varm klar suppe med boller blev ser-

veret af et myndigt personale, som Birte havde et helt specielt tag på! Der efter blev der serveret oksebryst med peberrod og kartofler som smagte fortrinligt! Desserten bestod af en spændende kombination af rødgrød og vanillesauce! Til denne herlige menu kunne man købe Tøndervand, rødvin eller en Black Bird!! Niels gennemgik programmet for næste dag – så kunne vi gå og glæde os til det! Efter middagen blev vi på høflig og myndig vis gjort opmærksom på, at spisesalen skulle rømmes, så der kunne gøres klart til morgenmaden! En del af os gik i dagligstuen, hvor vi dristede os til at nappe et lille glas rødvin mere over en hyggelig snak.

Næste morgen var der aftalt individuel tur inden morgenmaden, hvilket vi var nogle stykker der benyttede os af, hvor vi genså stæretrekket på vej ud i Tøndermarsken og virkeligt kunne fornemme suset af flokkene, når de strøg tæt hen over hovederne på os fra 7.15 til 7.45, hvor trækket var slut, og solen stod op til en rigtig flot morgen med en skyfri himmel!

Klokken 8.00 satte vi os til morgenbordet, hvor der var rigeligt at vælge imellem, derefter var der afgang for kortegen af biler til det store slæde landskab i Margrethekog. På vejen derud nød vi bl.a. en Dværgfalk, der jagede hen over markerne. Måske skulle foreningen produktudvikle et lille kommunikationssæt,

Dværgfalk. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

så lederen kan orientere kortegen om, hvad opmærksomheden specielt skal rettes imod! Her var der et væld af fugle at se på, og sandelig om Vandrefalken ikke gav en lille opvisning i småfuglejagt for os – det var bare stedet! Inden vi

forlod Margrethekog, nåede vi at nyde et lille træk af Bjerglærker, der fouragerede i området. Men nye områder skulle udforskes, så vi drog videre til Højer Sluse og Ballum Enge, men der var nu knapt så rigt et udvalg at se på, lige bortset fra Vandrefalken der igen var på pletten og jagede ind i mellem! Her blev der dog tid til en kaffepause indendørs i cafeteriet, hvilket mange værdsatte. I mellemtiden var der indløbet meldinger til Niels via Birdcall på mobilen på sjældenheder i området som vi måtte se! Derfra startede Birdracet så med, at vi drog direkte til sydspidsen af Rømø ved Sønderby, for der var set en Hvidbrynet Løvsanger og en Lille Flagspætte – turen til Mandø var udelukket, hvor der var set og hørt en Fuglekongesanger, idet det var ved at blive flod!

Efter timers kratluskeri på tåspidserne måtte vi opgive at finde kræet, hvorefter vi satte kursen mod et nyt mål, nemlig Ørnevågen ved Gedsted enge uden for Ribe. Men inden vi trykkede speederen i bund, satte vi lige de forhåndenværende frokostressourcer til livs på rekordtid. Her kan jeg anbefale en dåse Salade Niçoise, der kan sættes til livs på blot 3 min,

og så melder sulten sig først igen efter 8 timer!

Efter nogen tids rekognoscering med udgangspunkt fra diget, fik vi stillet skarpt på en fugl, der matchede beskrivelsen, og vi besluttede os for at checke, om det nu virkelig var Ørnevågen, vi så! Det er kun 5. gang den er observeret i DK, så der måtte ikke herske tvivl i nogen af turdeltageres sind! Vi fik den i fuld skala i objektivet og fuglen blev nydt i fulde drag - en sand fryd for hornhinden. Da fuglen lettede fra sin plads ved åen, drog vi videre mod nye mål med fuld hastighed på køretøjerne! Nu gjaldt det en Lille Kjøve, der var set for blot to timer siden ved Sneum Sluse. Vi nåede lige at ankomme til slusen før solnedgang, hvorefter vi straks gik i gang med at rekognoscere. I kamp med dagslyset, der langsomt blev mindre efter solen var gået ned drog Niels og Lilly ud over markerne for at få øje på kræet, men måtte konstatere at dagen ikke var lang nok!!!

Her tog det lille sluttede selskab, der havde holdt ud til det sidste, afsked med hinanden efter en rigtig dejlig og berigende weekend og kørte mod Odense med et lidt nervøst skæven på uret, med erindring om den forspildte aftensmad. Volvoen fik overgearet, og det gik bare derud af med Børge ved roret! **Tusinde tak til lederne for en vel tilrettelagt tur med mange gode oplevelser og faglig information under vejs!!!**

Måske er det her på sin plads at erindre om stærenes pudsig adfærd: Hanner, der udsender mest u/v stråling får hurtigst fat i hunner, og de scorer samtidigt flest. De mest strålende hanner har således op til 5 hunner med hver sin rede – på én gang, og det hele koordineres inden for nogle få dage! Er der noget at sige til,

at stæren fløjter så fornøjet? Nyere undersøgelser har også vist, at for at sikre artens overlevelse og udbredelse mest muligt, tager hunnerne på rundtur i området, hvor den lægger et æg i værtens rede, hvorefter den på vejen ud fjerner et af værtens æg, så antallet af æg er status quo!

Artsliste

Almindelig Ryle	Bjerglærke	Blishøne	Blå Kærhøg
Blåmejse (træk)	Bramgås	Dobbeltbekkasin	Duehøg
Dværgfalk	Fiskehejre	Gravand	Gråand
Grågås	Gråkrage	Gråsiken	Hjejle
Hvidklire	Hvid Vipstjert	Klyde	Knopsvane
Knortegås	Kortnæbbet Gås	Krikand	Landsvale
Musvåge	Pibeand	Ravn	Rørhøg
Sanglærke	Skovskade	Skægmejse	Spurvehøg
Stor Regnspove	Strandhjejle	Strandskade	Stær
Tårnfalk	Vandrefalk	Vibe	Vindrossel
Ørnevåge			

KNUDSHOVED

Turen blev afholdt under ledelse af Edda Rieser og Eske Mortensen. Det er en yderst risikabel affære at placere en trækstur så sent i oktober, hvilket turlederne også havde hvisket til ekskursionsudvalget. For ganske vist kan man nogle år opleve et imponerende træk ved Storebæltsbroen ind i november; men det kræver, at vejrforholdene tidligere på efteråret har holdt på fuglene. Sidste år havde der været godt gang i trækket tidligt i oktober, og de 16 fremmødte kunne blot

konstatere, at trækket var forbi. Alle-rede på parkeringspladsen kiggede man forgæves i vejret, der var intet i luften, og det var der heller ikke, da man nåede ud til fyret. Det afholdt nu ikke folk fra at have en fin dag ved Østerøso. Vejret var fint, og man kunne i ro og mag kigge på, hvad der lå af fugle i søen og i den gamle færgehavn. Største oplevelse var 24 håndtammede Silkehaler, der holdt til ved parkeringspladsen. I søen lå 130 Knopsvaner, en enkelt Sangsvane,

Pibeand 100 og lidt Spids- og Skeænder. Nogle få vadere var endnu ikke trukket: Strandhjele 3, Sortklire 2 og

Rødben 8 En enkelt Fjeldvåge fouragerede på strandengen. Alt i alt en rolig og stille dag ved Knudshoved.

HORSEKLINT

Turen til Sønderjylland den 23. november, blev på grund af anden mødeaktivitet henlagt til Horseklint den 14. december. At valget faldt på denne lokalitet frem for det sønderjyske skyldtes vejret, der var frisk vind til kuling fra nordvest, og under disse vejrforhold kaster "klingen" tit noget godt af sig. Syv mand var klar fra dagbrækningen og man obsede frem til kl. 14. Det er altid muligt at finde læ deroppe, så det var bare om

at sidde og checke, hvad der rører sig på havet. Fuglene kom godt og meget tæt på. Højdepunktet var en gammel Sule, der rastede et stykke tid lige udfor ekskursionsdeltagerne. Der trak godt med Rider – 130 i alt – også alkefuglene var godt med, her var der 339. Begge smålommer var repræsenteret – 6 røde og 1 sort. Blandt andefuglene kan Sortand 1500, Fløjlsand 100 og Bjergand 25 nævnes.

DOF-tur Horseklint d. 14. dec. 03.

DOF Fyn tur til Horseklint forrest Hans Rytter. Foto: Erhardt Ecklon.

SØERNE

Julen er traditionernes tid, en af dem er Erik Ehmsens juletur til Brændegård og Arreskov Sø. 10 tog mod tilbuddet, og blev modtaget kl. 9 ved Brændegård Sø med høj sol og frostvejr. Der var is på søen, der af den grund ikke bød på mange fugle. Til gengæld var der 3, som kaldte på opmærksomhed – 2 Havørne, der havde omringet en Skarv. Denne var allerede på det tidspunkt godt medtaget, men kæmpede fortsat for at undgå at ende som foder! Man fulgte sceneriet i lang tid uden at kampen blev afgjort

– udfaldet stod dog klart. Mens blodstørsten fik sit, var der også lejlighed til at se Duehøg, Musvåge og en enkelt Stær, der havde glemmt at forlægge residensen til mildere himmelstrøg. Der blev ikke tid til turen ned over Sollerup Eng, så efter et kort besøg ved Silke Å, der var to Vandstære og også en Isfugl, sluttede man med en obs fra slottet ud over Arreskov Sø. Her kunne man blandt andet se Stor og Lille Skallesluger. Turen sluttede ved middagstid.

Tur til ???

Af Erik Danielsen

Årets første tur var vanen tro den "åbne tur". Meget talte for at tage til Vejlerne, hvor der gennem længere tid havde huseret en ung Nathejre. Som Flemming nævnte i sin beretning for generalforsamlingen er vi ved at blive en gerontologisk forening og trusler om en smule sne på vejene i det nordjyske gjorde, at årets mål i stedet blev Sønderjylland.

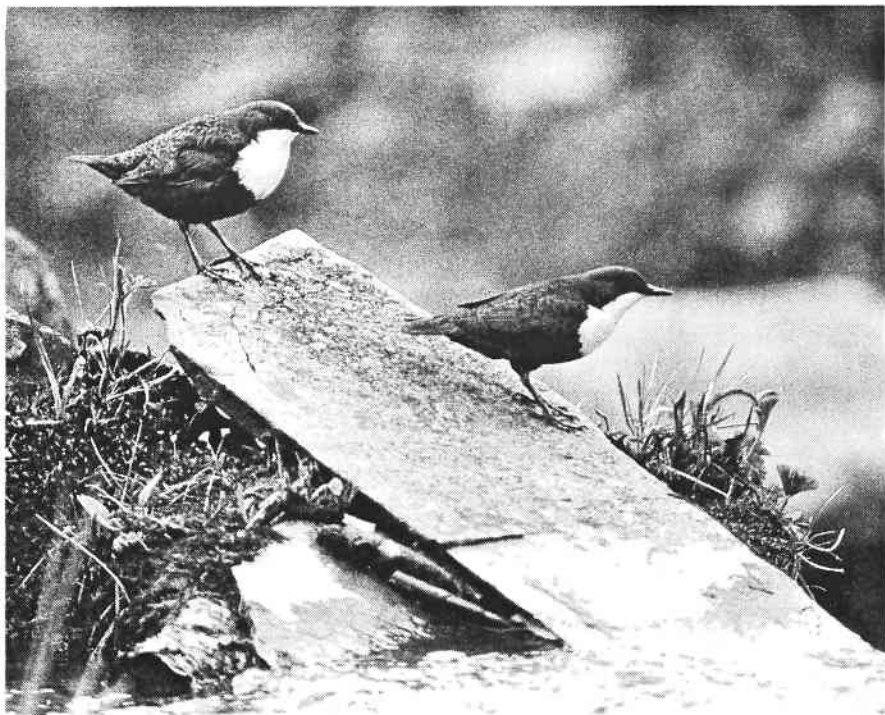
Alle kendetegn og jizz på Nathejre var på plads (det var hejren også/red.) oppe i huskeren, da jeg gik tidligt i seng med et smil på læberne. Næste morgen – ak "oh" ve – snestorm. Efter at have samlet turlederen op i Strib blev vi enige om at droppe Nordjylland (truslen var 5 timer gange to i transporttid). Så vi gled i to biler med 9 m/k ad Ballum til. Det hverken blæste eller regnede – højest usædvanligt. Der var god tid til en

kop kaffe, før det blev lyst. Det var faktisk "bulderravende" mørkt!!

I det meget tidlige morgenlys kom gæssene ind – Blisgås, Grågås, Kortnæbbet Gås, Bramgås og Rødhals... i krattet altså!!! Der var mange Storspover og Almindelige Ryler på vade-fladen. Snepurv og Bjerglærke på strandengen ved Højer Sluse. Ved Magrethe Kog: Ravn og Bjerglærke 43 Ved Rudbøl var der et "split", ikke noget med "brantagæs", men én af bilerne ville til Tyskland. Der blev

snakket noget om Noldemuseet – et ret usædvanligt initiativ på en fugletur. Det fik en turleder fra Vestfyn til at dessertere over i den ”sy’fynske” bil, hvor han fik krisehjælp fra en læge med efternavnet Nielsen.

En lang tur østud ad diget gav en Vintersangdrossel, en Stor Tornskaded, 110 Sangsvaner, 1 adult Havørn og 100 Blisgæs i én flok. Med den nye vandmiljøplan III på den indre computerskærm kan man let forestille sig, hvordan der kan blive her.

Det blev blandt andet til to Vandstære ved Christiansdal Vandmølle.
Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Hjemover besøgte vi Draved Skov, kun en spætteart hørtes, nemlig Grønspætte. Vi sluttede ved Christiansdal vandmølle – flot sted, 2 Vandstære.

”Noldepatruljen” så to flotte Vandrefalke i Tyskland, og ”det var de gla’ for”, det var vi også for nogle ”blå fra Refsvindinge”, som EEE (Erhardt Ecklon/red.) tryllede frem til hjemturen.

TURE DOF-FYN

Vestfyn

Søndag 29. februar.

Mødested: Føns Kirke kl. 8.00.

Tilmelding til turleder Michael Mosebo Jensen på 26 82 07 29

Vi starter lige med at se, hvad der står af gæs bag kirken. Ellers tager vi de forskellige lokaliteter sydover langs den fynske vestkyst for at finde ud af, hvad markerne, norene og ikke mindst havet kan fremvise. Muligheder for Blå Kærhøg, Fjeldvåge, Vandrefalk, Sædgås, alkefugle m.m.

Odense Fjord

Søndag 21. marts.

Mødested: Hydro Texaco over for Glud og Marstrand, Næsbyvej, Odense.

Tilmelding til turleder Kurt Due Johansen på 66 10 01 40.

Det vrimler med diverse andefugle og andre forårsbedudere i fjorden, mens de sidste Sangsvaner gjalder til afrejse. De første vadefugle som f.eks Stor præstekrave og Klyde er også ankommet. Fjorden plejer også at være god for lidt rovfugle, måske en Havørn eller en Vandrefalk. Kurt afgør på dagen, hvor der er bedst at køre hen og se herlighederne

Ærø

Lørdag 3. april.

Tilmelding til turleder Hans Rytter på 62 27 20 26, som vil meddele nærmere om tid og sted.

Der kan påregnes en heldagstur, hvor de bedste ærøske lokaliteter vil blive kigget efter i sømmene, ligesom færgesejladsen vil blive brugt til ivrig obs. af dykænder, lappedykkere, alkefugle m.m. Der kunne jo være mulighed for en konge....

Nordlangeland

Søndag 18. april.

Mødested: P-pladsen Hov Nordstrand kl. 6.00

Tilmelding til turleder Erik Danielsen på 62 24 48 02.

Hvis vejret arter sig kan der forventes et spændende træk fra om morgenstunden strækkende sig godt op ad formiddagen. Det drejer sig om diverse småfugle, Spurvehøge, måske et par Dværgefalke, afløst af Musvåger, Fiskeørn og evt. Rød Glente. Området er også vældig egnet til kratlusk efter rastende fugle.

Tøsetur til Fyns Hoved

Søndag 25. april.

Mødested: P-pladsen v. Dalum Papirfabrik kl. 8.00.

Tilmelding til Birte Sørensen på 65 92 09 12

Under denne overskrift kunne gemme sig en noget mandschauvinistisk tilgang til kønsdifferentiering blandt vore medlemmer. Tværtimod! Det er en tur **kun** for kvinder på opfordring fra kvinder. Om eftermiddagen slutes der af med kage og kaffe på Cirkushotellet.

Horseklint

St. Bededag fredag 7. maj.

Tilmelding til turleder Ole Tønder på 66 11 59 05.

Ved tilmelding vil Ole oplys om mødetid og -sted. Turlederen (og dermed turen) er afhængig af, at der er plads til ham i en bil fra Odense! På Horseklint er trækket meget afhængigt af vindforholdene. Skulle trækket svigte kan Fyns Hoved altid byde på rastende fugle – det er højsæson for Stenpikker, Bynkefugl, Hortulan, Vende Hals og Ringdrossel.

Romsø

Søndag den 23. maj.

Mødested: Kerteminde Fiskerihavn kl. 9.00.

Tilmelding til turleder Ivan Sejer Beck på 65 32 53 00, senest tirsdag den 18. maj af hensyn til aftaler med ”skipper”. Pris ca. 75.00 kr. for en returbillet. Forventet tilbagekomst kl. ca. 14.30.

Denne populære tur bliver normalt hurtigt fyldt op. Først og fremmest kan man opleve Romsøs særprægede natur. Fuglemæssigt er mulighed for Tejst, Rødrygget Tornskade, Bynkefugl, Huldue og Pirol. I skoven kan man nyde korret fra alle vores almindelige sangere. Det er træktid og på det tidspunkt vil der altid – især på en ø – være mulighed for en overraskelse.

FUGLESTEMMEKURSUS FORÅR 2004

Flemming Byskov - Gunnar Knudsen.

Tirsdage i marts og april i alt 6 aftener

16. marts, 23. marts, 30. marts, 13. april, 20. april og 27. april 2004

Tidspunkt: kl. 19.00 -22.00.

Sted: Naturskolen Åløkkestedet, Hudevad Byvej 20, Hudevad, 5792 Årslev

Medbring selv: Varme drikke, kage og madpakke.

Vi gennemgår de almindeligste sangfugle med feltkendetegn, sang og kald. Kurset er for begyndere (begrænset deltagerantal max. 25). Arrangør DOF-FYN v/Flemming Byskov.

Tilmelding til Flemming Byskov tlf. 65 97 31 20 (8.00 - 16.00) eller privat: 65 98 22 18 efter kl. 18.00. e-mail: FBYSKOV@MAIL. Skulle kurset blive overtegnet gælder ”først til mølle først malet” princippet. I forbindelse med kurset arrangeres tre nattergaleture:

NATTERGALETURE

Tur 1:

“Morgenens Fuglesang”

Lørdag, den 22. maj, Odense Å

Mødetid og sted: Kl. 04.00, P-pladsen ved Dalum Papirfabrik.

Turlængde: Ca. 6 km til fods ad stier langs åen.

Tilbagekomst: Ca. kl. 08.00.

Tur 2:

“Fuglenes Dag”

Søndag, den 23. maj, Odense Å.

Mødetid og sted: Kl. 04.00, P-pladsen ved Dalum Papirfabrik.

Turlængde: Ca. 6 km til fods ad stier langs åen.

Tilbagekomst: Ca. kl. 08.00.

“Morgenens fuglesang” opleves i den meget varierede natur vi finder langs Odense Å. Det rige udvalg af naturtyper betyder et meget stort udsnit af de fuglestemmer en forårmorgen byder på i det fynske landskab. Der er garanti for Nattergal.

Tur 3:

“Nattens stilhed og morgenens tiltagende fuglesang”

Lørdag, den 5. juni - (natten mellem den 4. og 5. juni).

Mødetid og sted: Kl. 00.00, P-pladsen ved “laden” Sollerup.

Turlængde: Lyttetur - gåtur i langsomt tempo, ca. 6 km.

Tilbagekomst: Ca. 06.00.

“Nattens stilhed med fuglesangens tiltagen” opleves på denne specielle morgen-tur. Hvad sker der i SKOVEN, på ENGEN og ved SØEN. Turlederne vil fortælle om det, vi oplever og om naturen med vægt på fuglesangen.

Til de 3 ture er varm påklædning, vandresko og varme drikke en god ting. En enkelt let madpakke/rundstykke skader heller ikke. Turene afvikles “langsomt” med mange “Siddepauser” så medbring rygsækstol eller isolerende “siddepude”.

Tilmelding er nødvendig til tur 1 og 3, hvilket kan ske til Flemming Byskov, tlf. 65 98 22 18, mail: FBYSKOV@MAIL.DK.

Små pip....

Årsartskonkurrencen forgangne år blev efter skarp kamp vundet af Tim Hesselballe Hansen, der så i alt 242 arter i amtet. Totalt blev der set 257 arter, et resultat, der ligger ca. 20 højere end år uden konkurrence. Til lykke til Hans Majestæt Professor Hesselballe.

Erik Ehmsen, der til daglig blandt andet kigger efter vores Havørnepar, har et nyt projekt i kikkerten. I udlandet har man gode erfaringer med at sæt redeplatforme op til Fiskeørne, de anbringes normalt i en sø, et stykke fra bredden. Erik har planer om at opsætte et par platforme i Fyns Amt. Vi ønsker ham held og lykke med projektet og håber, at vi i løbet af foråret kan hilse på en ny ynglefugl i amtet.

I skrivende stund er der ingen afklaring på sagen om udsætning af ænder i Sædballe Fredmose. Vi håber, at sagen er afgjort inden næste nummer er på gaden.

Denne vinter har Langelandsbroen igen været tilholdssted for Vandrefalk. En gammel hun har været set på stedet i over 4 måneder.

Flemming Byskov har planer om et vadefuglekursus for begyndere. Omdrejningspunktet er tre ture til Tøndermarsken i juni/juli, i august/september og i oktober/november. Turene koncentrerer sig om henholdsvis ”gamle fugle”, ”ungfugle” og ”vinterdragter”. Inden hver tur vil der være undervisning i stemmer og dragtkarakterer. Følg med på hjemmesiden om de nøjagtige tidspunkter.

Optællere til IBA/CARETAKER-projektet: Til lokaliteterne **Nærrå Strand, Jersore, Gyldensteen og Mågeørne** søges et par optællere mere. Vi er allerede en lille gruppe, men vi kan godt bruge flere til at deles om opgaverne. Er du interesseret? Så kontakt Kurt Due (6610 0140) eller Jens Bækkelund (6481 3799). Er du interesseret i at tælle på andre IBA/CARETAKER-lokaliteter i Fyns Amt, bedes du også kontakte Kurt Due.

**.... og husk,
fugle skal ses i naturen**